LAIKAS

Nr. 204 X M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 5 DE DICIEMBRE — GRUODŽIO 5 D., 1957 M.

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 524296

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

JEIGU AUDRA IŠTIKTŲ

NUMATYTA STAIGMENA

Eisenhowerio liga, visame pasaulyje sukėlusi nemaža susirūpinimo, kaip skelbiama, pamažu, bet užtikrintai persilaužia į gerąją pusę. Betgi, nežiūrint į JAValstybių prezidento sveikatos pagerėjimą, tarptautinėje politikoje ligos sukelta įtampa nemažėja.

Pačiose JAValstybėse Eisenhowerio negalavimai suteikia jam gyventojų užuojautos, supratimo ir simpatijų padidėjimą. Tuo tarpu užsienyje reakcijos yra priešingos, keliančios susirūpinimą JAValstybių vairo atžvilgiu. Anglijoje nedviprasmiškai dienraščiuose keliamas Eisenhowerio atsistatydinimo klausimas, pabrėžiant, jog esą geriau turėti tvirtą ir sveiką prezidentą, nei toji iš prezidento ligos išeinanti politinė painiava tarptautiniuose reikaluose. Esą geriau sveikas, nors ir kiek blogesnis, nei plačios patirties ir gabumų, bet ligotas prezidentas.

Šis politinių sluogsnių susirūpinimas dar padidėja, nes ir pats Eisenhoweris atrodo prileidžia galimybę, kad dėl ligos, — ilgam ar trumpam, — negalėsiąs eiti šių atsakingų pareigų.

Nepaslaptis, kad JAValstybių vyriausybės ir Kongreso narių tarpe jau kuris laikas svarstomas klausimas, kas įvyktų, jei prezidentas „pasidarytų nepajėgus" eiti šias atsakingas pareigas. Iki šiol šis reikalas vis būdavo atidėliojamas. Atrodytų logiška, jei ligos atveju, valstybės reikalų tvarkymas pereitų į vice-prezidento rankas. Tačiau taip nėra, nes JAValstybėse šiuo reikalu nėra jokių teisinių nuostatų. Dar daugiau, nėra įstatymais numatyta net kas galėtų tokį prezidento „nepajėgumą" deklaruoti. Tik š. m. balandžio mėn. buvęs Eisenhowerio teisingumo ministeris Herbert Brownell, įteikė Atstovų Rūmų Teisės Komisijai šio klausimo nagrinėjimo išvadas, pareikšdamas, kad pats Eisenhoweris dar 1956 m. sausio mėn. pavedęs jam patiekti parlamentui specialią šios problemos studiją. Esą Eisenhoweris manąs, kad teisiniai nuostatai turi būti papildyti ar pakeisti, pašalinant tuo būdu neaiškumus dėl vyriausybės vadovavimo, jei prezidentas pasidarytų „nepajėgus".

Pagal Brownell planą, — kuris išplaukiąs iš Eisenhowerio nusistatymo, — tokiu atveju viceprezidentas taptų „veikiančiu prezidentu" (acting president), bet tik tam laikotarpiui, kol tikrasis prezidentas būtų „nepajėgus". Jeigu gi tikrasis prezidentas nenorėtų sutikti ar prisipažinti esąs „nepajėgus", tai vice-prezidentas galėtų pasidaryti „veikiančiu prezidentu" tik daugumai kabineto narių raštu tai pripažinus.

Šis konstitucinis nuostatas tačiau vargiai galįs būti pritaikytas Eisenhowerio ligos — „nepajėgumo" atveju, nes nors ir būtų Kongreso priimtas, tačiau įsigaliotų tik po visų valstijų (state) patvirtinimo. Tuo būdu, praktiškai šis pakeitimas greitu laiku negalįs būti įvykdomas.

Kadangi JAValstybių istorijoje toks įvykis yra buvęs, kai susirgus prezidentui Vilsonui, valstybės reikalų tvarkymas buvęs atliekamas paties prezidento šeimos, Baltųjų Rūmų štabo ir kabineto narių. Tuo būdu ir paties Vilsono pasiūlytos Tautų Sąjungos įsteigimas po I-jo pasaulinio karo buvęs atliktas be JAV dalyvavimo. Kaip žinome, Tautų Sąjunga vėliau pasirodė nesanti pajėgi užkirsti kelio Vokietijos ir Italijos sauvaliavimams, o tai esą paruošė ir II-jo pasaulinio karo kilimą. Visa tai kelia susirūpinimą kitose vakarų valstybių vyriausybėse, kad tokios maišaties atveju Europa nepasiliktų viena, be JAV paramos ir jos svaraus žodžio. Tai be abejonės, suteiktų Kremliaus „carams" laisvas rankas ir sužadintų ir taip jau žvėrišką apetitą.

Tuo būdu, darosi aiškus ir atitinkamų anglų sluogsnių susirūpinimas ir pasiūlymas, kad Eisenhoweris atsistatydintų, nes esą pats JAValstybių prezidentas jaučiąs tokio pavojaus realumą ir numatytos staigmenos pasėkų tikrąją prasmę.

SOSTO ĮPĖDINIS

JAValstybių istorijoje yra buvę 7 atvejai, kai mirus prezidentui, vice-prezidentas užėmė valstybės galvos vietą. Tokiu būdu ir Trumanas, 1945 m. mirus Rooseveltui, tapo JAValstybių prezidentu. Toks atvejis yra konstitucinis ir nekelia jokių abejonių nei maišaties netik viduje, bet ir tarptautinėje plotmėje.

Nors paskutinėmis žiniomis, Eisenhowerio sveikata gerėja, tuo būdu mažindama viso laisvojo pasaulio susirūpinimą, tačiau visiems yra aišku, kad šis trečiasis Eisenhowerio sveikatos sušlubavimas palieka tam tikrą būgštavimą ateičiai. Praktiškai visi supranta, kad Eisenhoweris ateityje turėsiąs laikytis atitinkamo atsargumo ir saugotis tos įtampos, kurios reikalauja JAValstybių prezidento pareigos, darbas ir rūpesčiai. Po šio trečiojo Eisenhowerio priepuolio todėl ir iškyla Richard M. Nixon asmenybė, kurį ir pats prezidentas pastaruoju metu vis daugiau ir daugiau įtraukia į valstybės reikalų tvarkymą.

Be abejonės, Nixono reikšmė, todėl dar padidės, beruošiant įvairius projektus, pasiūlymus ir pareiškimus sausio mėn. prasidedančiai kongreso sesijai. Raizgi tarptautinės politikos padėtis taip pat pareikalaus ir Nixono įsikišimo bei pastangų. Anie laikai, kai Nixonas buvo laikomas garbėtroška, praėjo. Šiuo metu net Nixono politiniai priešai laiko jį geru darbininku ir vertu pasitikėjimo. Kaip jau esame matę, JAValstybėse prezidentas negali atsistatydinti ar pervesti savo teises ir pareigas kitam. Tik dvasinis ir fizinis nepajėgumas yra pripažįstamas pakankama priežastimi.

(Nukelta į 2 psl.).

„Aš esu Nekaltas Prasidėjimas" — Jos šventė yra gruodžio 8 d.

Veiksnių pasitarimo lapkričio 17 d., Vašingtone KOMUNIKATAS

(E) 1957 m. lapkričio 17 d., Washington'e, D. C. įvyko Lietuvos laisvinimo veiksnių pasitarimas, kuriame dalyvavo: L. Šimutis, Dr. P. Grigaitis ir M. Vaidyla, ALTo Vykdomojo Komiteto nariai; Dr. A. Trimakas, Dr. J. Stikliorius ir H. Blazas, VLIKo Prezidiumo nariai; V. Sidzikauskas ir J. Audėnas, Liet. Laisvės Komiteto nariai; M. Kižytė, ALT Inform. Biuro direktorė ir K. Škirpa, VLIKo grupių konsolidacijai siekti komisijos pirmininkas. Be to, kai kuriuos klausimus svarstant, į posėdį buvo atsilankęs stebėtoju p. J. Kajeckas, Lietuvos atstovas Washington'e ir kan. Dr. J. Končius, BALFo pirmininkas.

Pasitarimas, apsvarstęs esamąsias Lietuvos laisvinimo sąlygas ir perspektyvas, konstatavo, kad paskutinieji įvykiai tarptautinėje politikoje pastatė laisvuosius Vakarus prieš naujas rimtas problemas, kurios skatina Vakariečių santūrumą Sovietų Sąjungos pavergtų tautų atžvilgiu. Tačiau prezidento D. Eisenhover'io paskutiniai pareiškimai, kad JAV sieks teisingos taikos, o taip pat atsakingų JAV pareigūnų pareiškimai lietuviškiems veiksniams, rodo, kad pavergtųjų išlaisvinimas pasilieka Vakariečių tarptautinės politikos siekimu, kurio teisingai neišsprendus negali būti visuotinos teisingos taikos ir saugumo.

Liet. Laisvinimo veiksniai, įvertinę dabartines sąlygas, kurios reikalauja iš jų Lietuvos laisvinimo pastangų padidinimo ir veiklos glaudesnio koordinavimo, nusistato Lietuvos laisvinimo siekti ir toliau kiekvienam veiksniui prieinamame sektoriuje visomis turimomis priemonėmis, atitinkamai veikiant laisvojo pasaulio vyriausybes, parlamentus ir viešąją opiniją — (pirmoje eilėje pareiškiant mūsų gilų susirūpinimą tarptautinės politikos raida ir Sovietų Sąjungos pavergtųjų kraštų laisvinimą laikyti teisėtu tarptautinės politikos tikslu ir jo siekti kiekviena proga, o taip pat, kai su Sovietų Sąjunga vedami bet kokie pasitarimai, derybos ar sudaromos sutartys.

Drauge su kitų pavergtų tautų veiksniais dėti pastangų per laisvųjų kraštų vyriausybes ir jų delegacijas prie Jungtinių Tautų, kad Lietuvos kaip ir kitų pavergtų kraštų klausimas būtų įrašytas į J. T. dienotvarkę, siekiant priimti rezoliuciją, reikalaujančią išvesti iš pavergtų kraštų Sovietų Sąjungos kariuomenę, policiją ir jų administraciją, ir atstatyti tų kraštų nepriklausomybę.

Aktyviai dalyvauti Pavergtų Europos Tautų Seimo darbuose bendro išlaisvinimo tikslo siekiant, o taip pat kitose tarptautinėse organizacijose, kurios Lietuvos laisvinimo pastangoms gali padėti.

Turint galvoje, kad artimesniųjų Lietuvos kaimynų — Vokietijos ir Lenkijos — politinės problemos ir ateitis yra susieti su Lietuvos nepriklausomybės atstatymu, megsti ir plėsti turimus ryšius su visų pavergtųjų kraštų egziliniais veiksniais, siekiant Lietuvos laisvinimo reikalui didesnės paramos.

Sustiprinti Lietuvos laisvinimo pastangas informacija svetimomis kalbomis, pirmoje eilėje dar 1958 m. vasario 16 dienai išleidžiant apie Lietuvą trumpą informacinį leidinį anglų kalba ir siekiant artimesnėje ateityje išleisti apie Lietuvą enciklopedinio pobūdžio anglų kalba knygą, kuri akivaizdžiau svetimuosius supažindintų su Lietuva ir jos problemomis. Į knygos paruošimo ir išleidimo komisiją pasitarime dalyvavusieji veiksniai paskirs po vieną atstovą.

Pasitarimas, numatydamas Lietuvos laisvinimo akciją plėsti, sustojo ties lėšų klausimu ir pareiškė įsitikinimą, kad plačioji lietuvių visuomenė, kuri visuomet buvo jautri Lietuvos laisvinimo reikalui, ir toliau savo parama ir aukomis rems Lietuvos laisvinimo darbą, ypač Lietuvos Nepriklausomybės 40 metų sukakties proga, kurią minėsime 1958 m vasario 16 dieną. Visuomenę plačiau ir nuolat apie Lietuvos laisvinimo darbus informuoti, pasitarimas sudarė informacijų ir spaudos komisiją, į kurią pakviesti: M. Kižytė, nuo ALTo; H. Blazas, nuo VLIKo ir M. Brakas, nuo L. Laisvės Komiteto informacijai į pavergtą kraštą iš Europos per Vatikano, Romos ir Madrido radio stotis, kurių išlaikymui ir darbo apimties išplėtimui bus dedamos visos pastangos.

Veiksnių pasitarimas kviečia ir skatina visuomenę keturiasdešimtąją Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį kuo iškilmingiau ir prasmingiau visame pasaulyje minėti ir ta proga sukaupti dvasines ir medžiagines jėgas Lietuvos laisvinimo kovai tęsti, iki visiško Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo.

P. L. B. Seimo Organizacinio Komiteto pranešimas

S. m. lapkričio 11 d. prelato J. Balkūno bute įvyko P. L. Bendruomenės Seimo Organizacinio Komiteto posėdis, kuriame taip pat dalyvavo JAV L. B. valdybos pirm. St. Barzdukas ir Kanados krašto valdybos pirm. Vyt. Meilus. Posėdyje buvo aptarti pagrindiniai Seimo rengimo reikalai ir pasikeista nuomonėmis su Seimo ruoša surištais klausimais.

Laikinoji P. L. B. Seimo Konstitucija numatė, kad kraštų Tarybos renka atstovus į Seimą. Šiame O. K. posėdyje konstitucija pakeista ta prasme, kad kiekvieno krašto Taryba nustato to krašto atstovų į Seimą rinkimo tvarką. Tuo būdu atstovai galės būti renkami ir visuotiniu balsavimu, kur krašto Taryba taip nutars.

Posėdyje priimta provizorinė Seimo darbotvarkė. Jos metmenys yra šie: 1. Lietuvių tautos padėtis laisvame pasaulyje. Čia pagrindinai apžvelgiama visam pasauly išsisklaidžiusių lietuvių ir jų sukurtų institucijų bei organizacijų veikla ir statistika. 2. Lietuvių tautos padėtis okupuotame krašte. Remiantis pirmais šaltiniais čia duodamas galimai pilnas vaizdas tos padėties, kuri dabar yra Lietuvoje. 3. Lietuvos tarptautinė padėtis teisiniu ir politiniu atžvilgiu. 4. Lietuvių Bendruomenė tautinių ir valstybinių uždavinių vykdymo perspektyvoje. Čia išryškinama L. B. funkcijos lietuviškųjų problemų sprendimo komplekse. 5. Organizaciniai L. B. klausimai. Seimas pasisakys visais bendruomenės vidaus organizacijos klausimais ir sudarys centrinį P. L. B. organą. Seimo Org. Komitetas numatys reikalingus referatus bendradarbiaudamas su kraštų valdybomis.

Lietuvių dailės parodai, kuri įvyks Seimo metu, patalpos su kaikuriais apribojimais yra gautos nemokamai Riverside muziejuje, New Yorje. Netolimoje ateityje parodos rengimo reikalams smulkiau aptarti įvyks dailininkų susirinkimas.

Seimo žymenio projektą paruošė dail. V. K. Jonynas. Jis yra Org. Komiteto priimtas ir taip pat yra susitarta su atitinkama firma dėl jo pagaminimo. Po Naujų Metų jis bus pradėtas platinti.

Seimo proga įvykstančio koncerto programa galutinai paaiškės po gruodžio 15 d. Koncerte pasižadėjo dalyvauti solistai St. Baranauskas ir A. Brazis.

P. L. B. Seimo Informacijos Komisija

Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas Vašingtone

Ryšium su Amerikos Lietuvių Tarybos metiniu suvažiavimu ir dabartine tarptautine padėtimi LLK pirmininkas V. Sidzikauskas lakričio 14 — 17 dienomis lankėsi Washingtone. ALTo suvažiavimui jis pateikė bendrosios tarptautinės padėties vaizdą ir dalyvavo Alto — LLK — Vliko viršūnių uždarame pasitarime dėl dabartinės Lietuvos lasivinimo padėties ir dėl nustatymo programos veiksnių akcijai artimiausiai ateičiai. Be to, jis turėjo išsamų pasikalbėjimą su Lietuvos atstovu Washingtone p. J. Kajecku, taip pat porą pasitarimų su JV vyriausybės pareigūnais.

JEIGU AUDRA IŠTIKTŲ

(Atkelta iš 1 psl.).

Tuo būdu, ateityje reikia laukti JAValstybėse tam tikros „komitetų" valdžios, nors tai oficialiai ir nepripažįstama. Be Nixono, artimiausių bendradarbiu tarpe būtų dabartinis prezidento adjutantas Sherman Adams ir naujasis teisingumo ministeris Rogerrs, kuris yra intymus Nixono draugas. Tuo būdu, reikia manyti, kad reikalų tvarkymas priklausytų nuo jau minėtų 3 asmenų, dalyvaujant ir atitinkamam ministeriui ar ministeriams. Tačiau prielaida, kad tik svarbūs reikalai galės būti sprendžiami paties prezidento, rodo, kad „mažiau svarbiuose" reikaluose pagrindinis žodis bus Nixono. Kai Eisenhoweris prieš porą metų Denveryje turėjo širdies ataką, tai panašiame komitete su finansų min. Humphrey, teisingumo min. Brownell, užsienio reik. min. Dulles, dalyvavo ir Nixonas, tik anuo metu Nixonas reiškė nedaug. Šiame laikotarpyje tarp pastarųjų dviejų negalavimų labai įtakingi asmenys Humphrey ir Brownell yra iš ministerių pareigų pasitraukę, gi Nixono padėtis netik laiko ir aplinkybių, bet ir pačios Nixono asmenybės dėka yra viešoje nuomonėje pakilus. Politinių vidaus kovų verpetuose Nixonas tapo švelniu, didelio takto ir sugyvenimo politiku, gerokai atitolusiu nuo jį globojusio dešiniojo respublikonų partijos sparno. Jeigu prisiminsime, kad Nixonas yra aiškus komunistinių idėjų priešas, pamatysime, kad nerimui nėra vietos, nes Nixonas yra tapęs vertu prezidento kėdės paveldėtoju. Suprantama, nereikia būti pesimistui ir Eisenhowerio sveikatos atžvilgiu.

Artimųjų Rytų, Indonezijos, Alžiro ir Ispanijos valdomos Ifni zonos arabų sukilimas kaskart vis daugiau ir daugiau rodo, kad pavojaus židinių pasikeitimo tuo tarpu dar nematyti. Komunistinė propaganda arabų kraštuose vis stiprėja, sudarydama kaskart didesnių rūpesčių vakariečiams. Prieš kurį laiką aprimusi Maskvos propaganda prieš Ispaniją iš naujo atgyja, tuo būdu leisdama numatyti tikrąją Ifni sukilimo priežastį.

Pačioj Europoje, pagal Anglijos užsienių ministerio pareiškimą, laukiama kokių tai įvykių Maskvos ir jos satelitų zonoje. Pačioje gi Anglijoje susidomėjimas Europos reikalais rodo mažėjimo žymes. Nereta net ir Vokietijos sujungimo klausimu užgirsti nuomonių, kaip ir anglų prof. Taylor kad pareiškė, jog esą Vokietijos padalinimas yra geras dalykas, nes neleidžiąs iškilti Oderio-Neisės sienų klausimui, kurie iškiltų, jei Vokietija būtų sujungta.

Vėl naujai pasigirsta balsų, kaip tai rodo Anglijos laboristų veikėjo Bevano ir JAValstybių buvusio ambasadoriaus Maskvoje p. Kennan pareiškimai, reikalaujančių tiesioginio amerikiečių - rusų pasitarimo nusiginklavimo reikalu, nes šiam klausimui Jungtinių Tautų plotmėje nepavykus, jis, — nusiginklavimas, — galįs būti įvykdytas tik Vašingtonui su Maskva susitarus.

J. A. Valstybėms besiruošiant paleisti ir amerikoniškos gamybos satelitą, tad susidomėjimas rusiškaisiais „sputnikais" kiek aprimo, gi žymaus specialisto, Ehrick pareiškimas, kad 1) tik 6 - 7 metų bėgyje galima laukti žmogaus valdomų satelitų pasirodymo, 2) pirmasis skridimas į mėnulį būsiąs galimas tik 8 - 10 metų laikotarpyje ir 3) iš technikinio taško žiūrint, reiktų 5 metų mažiausiai satelitams su žmonėms į erdvę paleisti. Išeitų tad, kad Maskvos gyrimasis pasiekti mėnulį tuo tarpu yra tik gražus Maskvos propagandos burbulas.

Minėtojo Ehrickės nuomone, šiuo metu dar nesama būsimojo erdvių laivo projekto, tačiau jo prototipu galima laikyti „North American Aviation" lėktuvas X — 15, kuris galįs pasiekti 60 km. aukštį. Turime pačke, kartu su savo buvusiu viršininku Werner von Braun, yra vokiečių V — 2 kūrėjai ir dirba JAValstybėse prie erdvės raketų tobulinimo.

Tuo būdu, toks kategoriškas mokslo žmogaus pareiškimas galima būtų aiškinti, jog Maskva, pasiskubinusi išleisti „sputnikus", techniškai nėra pralenkusi Amerikos ir tik politinių sunkumų akivaizdoje griebėsi „sputnikų", kaip propagandos priemonės.

Kadangi tai palyginti neilgas laikotarpis, tad šių pareiškimų tikrumą parodys netolima ateitis.

— *a. b. c.* —

Lietuvos Komunistų partijai nesiseka giliau šaknis įleisti

PARTIJOS CENTRO KOMITETO NUSISKUNDIMAI

(Elta) Lietuvos komunistų partijai, matyt, sunku krašto visuomenėje giliau šaknis įleisti, jei pats centro komiteto žurnalas „Komunistas" (š. m. 9-je laidoje) su partijos organizaciniais negalavimais išeina į viešumą.

Kiek partija turi Lietuvoje narių, taja proga nepasakoma, bet yra visiems žinoma, kad, palyginus su gyventojų skaičiumi, partinių komunistų Lietuvoje yra labai menkutis nuošimtis. „Komunisto" teigimu, per paskutinį (1957 m.) pusmetį priimtųjų kandidatais į partijos narius tarpe esą apie 700 darbininkų ir daugiau kaip 500 kolūkiečių. Darbininkų ir kolūkiečių lyginamasis svoris partijoje tolydžio augąs.

Bet analizuodamas atskiras vietoves ir rajonus, ck oficiozas skęsta aimanose.

Pavyzdžiui Kaunas esąs vienas stambiausių Lietuvos industrinių centrų, kur milžinišką vaidmenį vaidina stambių įmonių darbininkai, bet čia iš 196 žmonių, priimtų kandidatais į partijos narius pirmojoje šių metų pusėje, darbininkų yra tik 76. Taigi viename stambiausių respublikos industrinių centrų į partiją priimta daugiau tarnautojų negu darbininkų. „Su panašia padėtimi galima susidurti ir eilėje kitų miestų bei rajonų partinių organizacijų", rašoma ck žurnale, tuo atviral pripažįstant, kokį palyginamai menką vaidmenį kp-je vaidina patys darbininkai.

KOLŪKIEČIAI NEMĖGSTA BŪTI PARTIJOS NARIAIS

Pereidamas prie kolūkių, žurnalas teigia, kad jie tik tada atliks tai, kas iš jų laukiama, jei juose bus jaučiama stipri partinė įtaka, jei „lemiamuose baruose dirbs komunistai asmeniniu pavyzdžiu auklėjantieji kolūkiečius... Tačiau iki šiol mūsų respublikoje dar esama kolūkių, kuriuose nėra pirminių partijų organizacijų, o eilėje rajonų kolūkių pirminės partinės organizacijos dar labai negausios, silpnos organizaciniu požiūriu, o jų įskaitoje esantieji komunistai atitrūkę nuo kolūkio gyvenimo".

Žurnalas duoda ir faktus apie atskirus rajonus ir kolūkius, kuriais iš tikro parodomas menkas komunistų partiečių vaidmuo didžiulėje kolūkiečių masėje. Pvz., Kretingos rajone trylikos kolūkių partinėse organizacijose tesą po 3 — 7 komunistus. Ir tai dar ne tikri kolūkiečiai: „Raudonosios vėliavos kolūkio partinės organizacijos įskaitoje tėra trys komunistai — kolūkio pirmininkas, laukininkystės brigados brigadininkas ir apylinkės tarybos sekretorius". Maždaug tokia pat esanti ir „Švyturio" kolūkio partinės organizacijos sudėtis. Komunistų įtaka šiuose kolūkiuose esą beveik nejaučiama. Partinių organizacijų eilės nepapildomos laukininkystės darbuotojais, linų augintojais, gyvulininkystės darbuotojais.

Negeresnė padėtis esanti ir Šilalės rajone. Čia kolūkiuose dirba tik 28 komunistai ir iš jų tik 9 tikri kolūkiečiai, kiti yra įvairūs pareigūnai, šilalės ir Kvėdarnos mašinų traktorių stočių partinės organizacijos taip pat negausios. Kvėdarnos partinė organizacija per visus metus nepriėmė į partiją nė vieno asmens, kaip nieko nėra priėmusi į partiją. Abiejų stočių mechanizatorių tarpe esąs tik vienas komunistas — iš 180. Tai jau tikrai būdingas skaičių santykis.

Adelės Kibickienės antkapio paminklo-kryžiaus šventinimas Skudutiškio kapinėse. Prie kapo sūnus Antanas su žmona Valerija ir vaikais. Kapo kryžių pašventino vietos par. bažnyčios klebonas.

ŽMONOS NELEIDŽIA VYRAMS STOTI Į KOMUNISTŲ PARTIJĄ

Komunistų oficiozas toliau nusiskundžia, kad „eilėje rajonų vis dar silpnai organizuotas darbas moterų tarpe... Tokiuose rajonuose, kaip Ignalinos, darbas tarp moterų yra žemo lygio. Pe pusę metų čia nė viena moteris nebuvo priimta kandidatu į partijos narius. Alytaus, Kaišiadorių, Radviliškio, Kalvarijos rajonuose į partiją buvo priimta tik po vieną moterį". Žurnalas duoda dar ir tokius būdingus pavyzdžius: „Sakiuose per pusę metų priimta tik 10 kandidatų į partijos narius, tame tarpe keturi darbininkai ir du kolūkiečiai, bet ir iš jų kai kurie buvo nepakankamai paruošti stojimui į partiją". Į partijos rajono komitetą atėjusi žmona vieno iš priimtojo kandidatu į partijos narius ir pareiškusi, kad neleidžianti vyrui būti kandidatu į partijos narius. Tai tikrai drąsi moteris. Reikia manyti, kad ji ne viena tokia Lietuvoje.

Kiek kitoks buvęs atsitikimas Pagėrių rajono Lkp organizacijoje. Ten į partijos narius priėmę „apylinkės tarybos pirmininką Kazį Kazlauską, kuris nuslėpė, kad jis nuo 1321 metų iki Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje aktyviai dalyvavo buržuazinės nacionalistinės organizacijos darbe. Aišku patikrinimą jau po to, kai šis žmogus buvo gavęs partinį bilietą, išryškėjo tikrasis jo veidas ir Kazlauską teko pašalinti iš partijos".

PARTIEČIAMS — TIK DIREKTORIAUTI, VADOVAUTI

Lietuvos komunistų vadovybė ir nenorėdama kartais išsiplepa, kad partiečiais pirmoje eilėje apkaišiojamos tik „geresnės", vadovaujančios vietos, kur partiniai biurokratai gali gyventi „pasiturintį gyvenimą", kai jų pavaldiniai, eiliniai darbininkai ir kolūkiečiai dėl sovietinės dirbančiojo išnaudojimo sistemos yra priversti tenkintis skurdžiu gyvenimu. „Komunisto" š. m. 6-me numeryje Pranas Oleka aiškina partiečių vaidmenį kolūkiuose ir maš. traktorių stotyse ir pažymi, kad vien tik 1956 metais Lietuvos kp centro komitetas drauge su partijos Vilniaus, Kauno Šiaulių ir Klaipėdos miestų komitetais „atrinko ir pasiuntė kaimo partinėms organizacijoms sustiprinti daugiau kaip 100 žmonių". O kurioms pareigoms? Štai kurioms: Rajonų partinių komitetų sekretorių pareigoms 24, komitetų skyrių vedėjų ir instruktorių pareigoms 54. Be to, atrinkta partinių „specų" į MTS 26 ir rajonų komitetų instruktoriais kolūkiuose 297. Galima sau įsivaizduoti, kokiomis, turbūt ne labai draugiškomis nuotaikomis sutiko šitus atsiųstus iš kitur „partinius ponus" vietiniai kolūkiečiai.

Oleka mini dar ir tai, kad respublikos partinės organizacijos praėjusiais metais „atrinko ir iškėlė" 12 žmonių (partinių) rajonų vykdomųjų komitetų pirmininkų pareigoms 125 asmenis vadovaujančioms pareigoms maš. traktorių stotyse (jų tarpe 30 pakelti į MTS direktorius), 79 MTS vadovaujančiais agronomais inžinieriais. Partija „iškėlė" 42 asmenis į sovchozų direktorius, 70 į vyr. agronomus ir inžinierius ir 63 į skyrių vedėjus.

Jei jau tarp bendro gyventojų skaičiaus ir kom. partijos narių skaičiaus — [illegible] praraja, tai tuo labiau tarp bendro kolūkiečių skaičiaus ir kolūkiečių partiečių. Jei imti apskritą skaičių, kad Lietuvos kolūkiuose gyvena spėjama apie 1,5 mil. žmonių, tai komunistų partijoje kolūkiečių yra tik 7.000! („Komunistas", 1957 m. Nr. 6, 18 pusl.). Tai jau tik apie pusę nuošimčio visų kolūkiečių. Lietuvos kaimo žmonėms komunistų partija buvo ir liko svetimas, atnešinis reiškinys, tai partinių ponų, darbo varovų partija, nedaugiau.

JAUNUOLIAI NENORI BŪTI KOMJAUNUOLIAIS

Stebina dar ir toks faktas, kad to paties šaltinio duomenimis 1957 m. sausio 1 d. komjaunimo organizacijos kolūkiuose, tarybiniuose ūkiuose, mašinų ir traktorių stotyse turėjusios tik apie 14.000 narių. Iš daug šimtų tūkstančių tik 14 tūkstančių! Tai aiškiai rodo, kad ir šita pagelbinė komunistų partijos organizacija plačiose gyventojų masėse neturi jokio platesnio pagrindo. Aiškiai matyti, kad Lietuvos jaunuoliai nenori būti komjaunuoliais.

▪ (E) **Traktorininkai vietoj arę alutį geria...** Vilniaus radijas lapkričio 13 d. papasakojo apie tokį atsitikimą: Vieno Dotnuvos rajono kolūkio traktorininkai išvyko dirvų arti. Bet nusibodę jiems arti, tai traktorininkai palikę dirvoje ir nuėję į vieno kolūkiečio grįčią alaus gerti. Traktoriai ištisas valandas taip ir prastovėję dirvoje.

▪ (E) **„Mokslas ir gyvenimas".** Tokiu pavadinimu Vilniuje pradėjo eiti mėnesinis iliustruotas mokslo populiarizacijos žurnalas, kurį leidžia Lietuvos politinių ir mokslinių žinių skleidimo dr-ja. Jo tikslas esąs „suprantamai aiškinti skaitytojams gamtos, technikos ir visuomeninių mokslų žinias, ugdyti materialistinę pasaulėžiūrą, padėti žmonėms susigaudyti teisingą pažiūrą į pasaulį, gamtą ir jos reiškinius". Lapkričio pradžioje išėjo pirmasis numeris.

▪ (E) **Grįžusį iš Argentinos jau spėjo nuvežti į Kazachstaną.** Vilniaus radijas perdavė pasikalbėjimą su Bronium Zulonu, prieš kurį laiką grįžusį iš Argentinos, o dabar dirbantį viename Vilniaus fabrike. Pasirodo, kad šitas repatriantas tuo tarpu jau buvo nuvežtas į Kazachstaną darbams. Dabar vėl Vilniuje. Vakarais mokosi darbo jaunimo vidurinėje mokykloje. — Kai kurie sugrįžėliai, nors „įdarbinti", bet dar neturi buto, tad gyvena viešbutyje.

▪ (E) **Kaip anksčiau Stalino,** taip dabar Chruščiovo kalbas „nagrinėja". Vilniuje ir kituose miestuose įvyko komunistų partijos propagandistų seminarai, kuriuose jie apmokomi, kaip Chruščiovo kalbas perteikti mitinguose.

▪ (E) **Šaukiasi užsienio lietuvių menininkų.** Ir Vilniaus radijas (laidoje užsienio lietuviams) ir „Tėvynės Balsas" pastaruoju metu vėl šaukiasi į užsienio lietuvius menininkus, ragindami juos grįžti į Lietuvą. Lietuvos Valst. konservatorijos dėstytojas „Tarybų Lietuvos nusipelnęs meno veikėjas" Petras Oleka savo kalboje į užsienio lietuvius ypač mini Aleksandrą Kutkų, E. Kardelienę, Vytautą Marijošių, Julių Štarką, Vladą Jakūbėną, Stepą Sodeiką, Bronių Budriūną, Jeronimą Kačinską, Stasį Gailevičių, Jonuškaitę, Kalvaitytę, Sprindį, V. Baltrušaitį ir kt. Atsitiktinai jam tekę perskaityti Šiaurės Amerikoje gyvenančių lietuvių suruoštos dainų šventės aprašymą. „Labai apsidžiaugiau pamatęs kai kurių mano buvusių scenos draugų, mokinių ir pažįstamų atvaizdus. Visa širdimi atjaučiu Jūsų gimtojo krašto pasiilgimą, Jūsų meilę lietuviškai dainai". Jo žmona Jovaišytė-Olekienė tęsianti darbą operos ir baleto teatre, vyresnysis sūnus Vikis esąs architektas, o jaunesnysis Rugelis — studentas. Jis pats (Oleka) laisvalaikiu harmonizuojąs lietuvių liaudies dainas. „Mano senatvė viskuo aprūpinta". Operoje dainuojąs dar ir Kipras Petrauskas, Ant. Kučingis, Juozas Mažeika, Kazys Gutauskas, Romanas Marijošius ir kt. Antanas Sodeika dėl sveikatos stokos scenoje nebedainuojąs. Chormeisterį Štarką pakeitęs jo gabus mokinys Juozas Dautartas, Režisūros darbą dirbąs A. Zauka, J. Grybauskas, J. Gustaitis. Oleka kalbos gale padavė ir savo privatų adresą: Vilnius, Daukanto g-vė 8 nr. butas 2, kviesdamas užsienio lietuvių menininkus su juo susirašinėti. Jis atsiųsiąs jiems Lietuvos kompozitorių kūrinių ir lauksiąs iš jų tokios pat dovanėlės.

▪ (E). **Kipras Petrauskas,** nors ir 72 metus sulaukęs, dar daug laiko, jėgos ir energijos skiriąs jaunųjų dainininkų paruošimui.

▪ (E) **Vilniuje lankėsi** ir davė koncertus Armenijos muzikų ir liaudies artistų kolektyvas.

LIETUVOS KONSULATAS
CONSULADO DA LITHUANIA
Rua Dom Jose de Barros, 168 - 5.º
Caixa Postal, 7249
SAO PAULO - BRASIL
Sao Paulo, 1957 lapkričio 25 d.

J. M.
Ponams Redakciniai Komisijai laik.
„LAIKAS",
Mendoza 2280, Avellaneda,
Buenos Aires, Argentina.

Didžiai Gerbiamieji,

Nuoširdžiai sveikinu „Laiką" — 200-jo nr. sukakties proga bei linkiu ir toliau sekmingai tęsti spaudos darbą, nenuilstamai kovojant už Lietuvos laisvės atstatymą. —

Su geriausiais linkėjimais

(pas.) A. Polišaitis
Lietuvos Konsulas

PAVERGTŲJŲ EUROPOS TAUTŲ DELEGACIJA VAŠINGTONE

Elta) Pavergtųjų Europos Tautų delegacija buvo nuvykusi į Vašingtoną ir spalio 25 d. priimta JAV užsienio reikalų ministerijos pareigūnų, kuriems pateikė PET nusistatymą ryšium su Sov. Sąjungos koegzistencijos ofenzyva Jungt. Tautose. Delegacijoje dalyvavo PET Gen. komiteto pirmininkas Dr. V. Masens, PET Polit. komisijos pirm. V. Sidzikauskas, Gen. Komiteto narys Dr. P. Zenkl. (Čekoslovakija) ir Lenkų delegacijos pirmininkas Stefan Korbonski.

▪ (E) „Neapsimoka 100 milijonų žmonių laikyti nuolat paergime", pareiškė K. Wistrand, Europos Taryboje neatstovaujamų tautų komisijos pirmininkas, kalbėdamas Estų Tautinės Tarybos 10 metų sukaktiem proga Stockholme. Jis pabrėžė savo įsitikinimą, kad Pabaltijo tautos vėl susilauks laisvės. Parengime palankiai apie pabaltiečius išsitarė dar „Dagens Nyheter" vyr. redaktorius prof. H. Tingsten, prof. Birger Norman ir eilė kitų.

T. DAUKANTAS

Lietuvybės gaivinimo bare

4. BANDYMAI VILNIJAI REMTI KOMITETĄ LEGALIZUOTI

Vokiečiai, okupavę ir Vilniaus kraštą, negalėjo „vienu ypu" įvesti savo tvarką krašte, kur jau anksčiau susidūrė Lenkijos įstatymai, bolševikų „socialinės revoliucijos novelės" ir Lietuvos teisinė santvarka. Vokiečių karo valdžios potvarkiai ir civilių įstaigų parėdymai dar daugiau painiojo padėtį. Mes tai supratę, pasinaudojom neaiškumus savo darbui plėsti. V R K vos įsikūręs, niekieno nesiklausdamas tuoj pradėjo savarankų veikimą. Ilgainiui ir lietuviški Tarėjai mums pavesdavo išnagrinėti įvairius uždavinius, pav. generalinio Tarėjo gen. Kubiliūno buvo pavesta ištirti Rytų sienų klausimą, kur būtų patogiausia lietuvių administracijai apimti. Tokių darbų akivaizdoje, kad nekiltų keblumų, reikėjo komitetui atsistoti ant tvirtesnių organizacinių pamatų, nes tampriai santykiaudami su valdžios įstaigomis, turėjome surasti legalų VRK kelią. Reikėjo taisyklių. Bet kuris surašytas dokumentas, skirtas praktiškam gyvenimui, dažnai pasirodo nepakankamas. Dažnai puikiai ir „geležine logika" pagrįsti nuostatai neįmanoma įgyvendinti, nes gyvenimo sąlygoms besikeičiant, jie jau neatitinka tikrovės. Imkime, pavyzdžiui, kad ir nacių „tūkstančiui metų planuojamą Naująją Europą". Kur šiandien ji yra? O kur mūsų graži ir „demokratiškai pavyzdinga Konstitucija"? Argi ji veikia Lietuvoje? Kur P. Amerikos diktatorių „Naujos Eros"? Kur, pagaliau, marksistų sumanytas masėms patraukti „Rojus žemėje"?

Surašytos taisyklės bei statutas dažniausiai išsprunka iš jį surašiusių kontrolės, kadangi žmonės nepasilieka vietoje, o nuolat juda, gi sąlygos taip pat kinta.

Stengėmės ir ketinom sumesti nuostatus, kad galėtumėm, nekibdami į valdžią ir vadovavimą, dirbti savo darbą, juo tiksliau išnaudojant turimą laiką, beruošiant pagelbininkus ir darbų tesėjus. Taisyklės turėjo būti lanksčios, kad jų nelaužydami, nevengdami ir neapeidami, dirbtumėm jo ribose, nors būtų „negražios". Tokias ir surašėme Noreika ir aš. Kiti pakritikavo bei patobulino.

Su Statutu rankose, galvojome, kaip jį, o kartu ir Komitetą, legalizuoti. Lengviausia, atrodė, būtų prisiglausti prie jau esamos, viešai pripažintos įstaigos, pasidaryti jos sekcija su autonominiu savo reguliaminu. Ketinom tapti Liet. Mosklo Akademijos veikimo skyriumi. Manėm, jog okupacijos sąlygose nevertėtų patiems savo teisių siaurinti. Kai prašysi okupantų leidimo, jis tikriausiai varžys. Geriausia būtų laikytis įvykusių faktų politikos — „carpe diem". Okupantas gi pats panašiai su mumis elgėsi, tik savo interesų ir naudos žiūrėdamas. Turim teisę jam tuo pačiu pinigu duoti grąžą. Jis šalia savo gudrumo turėjo dar ir fizinę jėgą, mes gi norėjome įrodyti jam savo sugebėjimus pralįsti pro jo potvarkių varžantį tinklą. Žydai tokiu keliu, Ben Guriono paakinti, laimėjo prieš įgudusius šimtmečių okupantus anglus.

Tačiau pradėdami jieškoti kelių susidūrėm su lietuvių yda, iš nelaisvės paveldėta ir naujos kartos dar neperauklėta — abejoti, baugintis (mes maži!) be pasipriešinimo pasiduoti, nesiryžti imtis atsakomybės, kad pasipriešinimas neišsauktų keršto prieš mus ir mūsų vaikus. Deja, gyvenimas įrodė, jog tokiu būdu elgdamies, baisesnių nuostolių bei aukų sulaukėme. Priešindamies, gal pralaimėsime, bet gal kartais laimėsime, o pasidavęs visada atsiduria priešo malonėje. Tada laimėję, dabar lengvai kalbu įtikinančiai, bet tuomet tikrai sunku buvo, nes kas žinojo ateiti? Kas nuspėti sugebėtų"? Tada VRK buvo naujai gimęs kūdikis, skurdžius, be cento kišenėje. Tartum, neturtingas giminaitis beldžiaus, prieglobsčio pas pasiturintį, visu kuo aprūpintą „poną". Lėšų iš jų Komitetas neprašė. Vadovybė neigiamai neatsakė, bet „kanceliarija" pabūgo ir prikalbino mus apskųsti, be mūsų žinios pranešdama mūsų sumanymą gen. Kubiliūnui į Kauną.

Staiga 1941 m. lapkričio mėn. buvau iššauktas iš Vilniaus į Kauną pas Generalinį Tarėją. Kaune patyriau tikrą audrą! „Ką sugalvojot? Neįmanoma siūlyti tokį platų statutą. Pati Moksle Akademija, prie kurios norite prisijungti, turi siauresnį", sakė generolas. Paklausiau: Akademija, rodos, pati sau surašė statutą. Kodėl nebandė platesnio?

Kubiliūnas kietai pasipriešino: „Buvau pavedęs tamstai tirti rytų ribų klausimą, gavau memorandumą. Įteikiau vokiečiams. Darbas yra baigtas. Tuo tarpu jokių kitų darbų nenumatau. Komiteto nereikia".

Štai tau, galvojau: vėl lietuviai patys, dar kitų nevaržomi, nori patys užsidėti pančius? Generolas Kubiliūnas buvo vokiečių pareigūnas. Jis turėjo abejonių dėl savo atsakomybės prieš vokiečius. Bet VRK buvo įsipareigojęs prieš lietuvių visuomenę, ypač prieš vilniečius! Jau turime penkias lietuviškas pradžios mokyklas. Sumanėme įsteigti Gardine progimnaziją. Ar darbas yra baigtas, nėra kitų darbų be Tarėjų pavedimo? Kas gi mums daugiau svarbu: ar savieji, ar svetimieji? Jei nesiryšime, pralaimėsime. Reikia bandyti darbą tęsti, net plėsti, nes visuomenė jau krauna mums aukas. Todėl atsakiau: „Galim prie Akademijos nesidėti. Veiksim savarankiškai vokiečių patvarkių ribose" (Potvarkiai leido veikti „de facto", pranešus valdžiai apie organizaciją, kol neuždrausta). „Bandysim veikti už Tarėjų valdžios ribų — gudų krašte ir Gardino srity, derindami savo veikimą su Minske ir Karaliaučiuje esamais vokiečių generalinio Komisaro (Gauleiter) Kube ir Kochu, neliesdami Kauno ir Vilniaus".

Ta buvo be abejo mums kebliau, bet reikėjo bandyti. — „Mūsų darbas nėra baigtas. Jis tik yra pradėtas ir mes jau esame plačiau užsimoję, darbą plėsti", papildžiau.

„Bet jūs negalite kelti iridentos' Reiche?" (t. y. stengtis atplėšti Gardiną, įjungtą vokiečių į Rytprūsius).

Iridentos mes neketinam kelti, mes dirbsime jau pradėtą kultūrinį darbą, steigdami lietuviškas mokyklas su vietinės administracijos žinia" — atsakiau. (Šį įvykį smulkiai žino ats. maj. L. Virbickas, dabar esąs JAV-se.).

Tiek Mokslo Akademija, tiek gen. Kubiliūnas toliau nuoširdžiai su mumis bendradarbiavo. Formaliai atsipalaidavę nuo atsakomybės jie sklandžiai padėdavo. Baimė ir abejonė kartą nugalėtos, jau nėra taip baisios, kaip atrodė. Vadovaudamies pasitikėjimu „kalnus į jūrą vertėm, t. y. ir toliau dar energingiau veikėme. Padavę, kaip tai reikalavo vokiški potvarkiai, Vilniaus Komisarui Hingst'ui prašymą, kad leistų VRK veikti, laukdami atsakymo, galėjome pusiau legaliai dirbti. Tik Noreikai ir man reikėjo išeiti viešumon prieš vokiečių pareigūnus ir imtis už komitetą asakomybės.

Lygiagrečiai smarkiau varėme pradėtą pogrindžio sąjūdį, Vieningos Kovos vardu, dar vokiečiams visiškai nežinomą. Atsargumas to reikalavo, jei gautumėm neigiamą dėl komiteto veiklos atsakymą, būtumėm jau pasiruošę varyti slaptą, Vieningos Kovos vagą.

Taip veikėme iki 1942 m. rugsėjo pabaigos, kada patyrėm skaudų smūgį, kurio laukėm. Lietuviai biznieriai G. B. ir Š. norėdami „išėsti" iš „Rūtos" draugijos valdybos ten buvusį, mūsų K-to ūkio sekcijos pirmininką, padavė prieš jį skundą vokiečiams. Jų pakalikas rusas Pankratov'as, užuodęs mano bendradarbiavimą su anuo piliečiu, labai geru žmogumi ir beto vilniečiu, ketino „bylą" išpūsti. Bet apie tai kalbėsime vėliau. Būdamas atsakingas už visus bendradarbius, turėjau kreiptis į Gestapo. Bendradarbių būklę palengvinau (buvo suimti keli svarbieji), net Pankratovą nugaiėjau — jis buvo išsiųstas į Generalgouvernement, t. y. Lenkijon. Bet VRK buvau vokiečių priverstas uždaryti. Taip 1942 m. spalio mėn. pradžioje pasibaigė mūsų pastangos VRK legalizuoti. (B. d.)

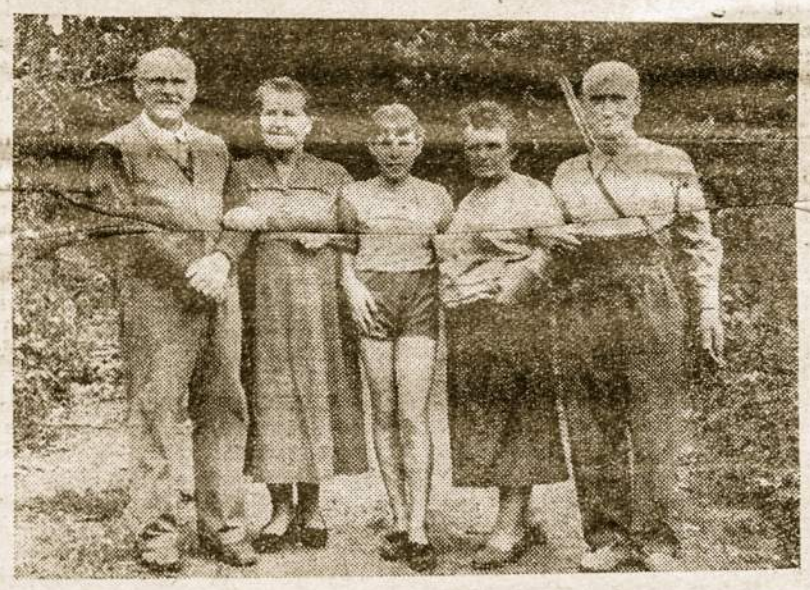

K. Matulaičių svečiai iš Brazilijos — J. Jankauskas su žmona A. Matulaityte viešėjo Rumipal miestelyje, Kordobos kalnuose.

MONTEVIDEO

PASIRODĖ MONTEVIDEO LIETUVIAI

Nors lietinga, vėjuota buvo spalio 27 d., tačiau Kristaus Karaliaus šventė Montevideo lietuvių kolonijoje praėjo nuotaikingai. Iš pat ryto gražusis bažnyčios bokštas pasipuošė bažnytine, lietuviška ir urugvajiška vėliava. Per lietuvių katalikų radijo valandėlę T. Giedrys S.J. paaiškino Kristaus Karaliaus šventės prasmę, o Kristina Klimaitė paskaitė gražų eilėraštį ir pakvietė visus tautiečius dalyvauti Jaunųjų Vyčių ruošiamoje šventės programoje. Ji skiriama taip pat ir lietuvių bažnyčios pašventinimo 3 metų sukakčiai paminėti.

Šiai šventei vaikučiai jau seniai ruošėsi. Ji prasidėjo pamaldomis bažnyčioje. Jose buvo pagarbintas Kristus Karalius, pasiaukota Jo Švč. Širdžiai, prašyta palaimos visur gyvenantiems ar ištremtiems mūsų tautiečiams ir padėkota už šios lietuvių bažnyčios išlaikymą.

Visiems susirinkus Parapijos Salėje programa prasidėjo eilėraščiais. Juos deklamavo Rožė Dobilevičiūtė, Renė Taparauskaitė, Lydija Petrauskaitė ir Birutė Žukaitė. Publikoje ypatingo susižavėjimo sukėlė keturmetė Marcelė Dorelytė, kuri pati būdama kaip pipiras grasino: „Katinėli, nu nu nu, tave mušti ketinu!" Toliau vaikučiai suvaidino „Rudenėlį". Tai dainų, šokių ir žodžių montažas, sukurtas p. mokyt. Genės Stanevičienės. Vaikai, rinkdami miške grybus, atsisveikino su išlekiančiomis gervėmis, su ežiuku, skruzdėlyte ir nelaiminguoju vasaros dainininku žiogeliu.... Dar ir dabar man akyse matosi mojuojančios mergaičių rankutės ir girdisi jų sutartinė — Sudiev, Sudiev!

Paskui solo padainavo Poviliukas Debesys dainą „Grybai" ir kitą nuotaikingą dainelę B. Žukaitė.

Po to, tartum prisimindamos, jog Lietuvoje ruduo, tačiau čia pavasarėlis, jaunosios vytietės drauge su keleta savo vyresnių sesių, nusipynę pamiškėje vainikėlius iš ką tik pražydusių žiedų ir dainuodamos užsidėję ant galvelės šauniai pašoko „Kalvelį".

■ Prieš keletą savaičių pirmą kartą per televiziją puikiai pasirodė lietuvių parapijos choras, diriguojamas Vyto Dorelio, ir tautinių šokių šokėjų grupė, vadovaujama p. G. Stanevičienės. Tą pasirodymą stebėjo per 4.000 televizijos aparatų apie 8.000 žmonių, skaitant bent po du žiūrovus prie kiekvieno aparato. Be dainų ir tautinių šokių buvo perduotas pluoštas žinių apie senovės ir dabartinę Lietuvą. Tai naujas būdas supažindinti urugvajiečius su mūsų pavergtąja Tėvyne.

■ Lapkričio 9-tą dieną susižiedavo Uršulės ir Alfonso Godų sūnus Stasys su panele Aldona Baublyte. Toj šeimos šventėj dalyvavo daug svečių ir jų šeimos bičiulių. Žiedus palaimino Kun. Jonas Giedrys S. J.

Panelė Aldona yra Argentinos lietuvaitė, su savo sužieduotiniu susipažino viešėdama Urugvajuje. Tą dieną ji buvo atvykusi su savo tėveliu. Jos mamytė jau penki metai kai mirusi.

Godų šeima yra veikli lietuvių kolonijoj. Jie yra buvę „Laiko" Garbės Leidėjai, taip pat ir jų duktė su savo vyru — Ona ir Antanas Zupkai. Uršulė Godienė yra dabartinė Urugv. Liet. Kat. Mot. Draugijos pirmininkė, Stasys Goda yra keletą kartų buvęs Urugv. Liet. Jaunimo ir Kultūros Draugijos Valdybose.

Linkime jaunuoliams gražios ir šviesios ateities.

■ Lapkričio 10 dieną Juozo ir Elenos vyresnysis sūnus Valteris susižiedavo su italų kilmės panele Rože Lasdica. Sužieduotuvės įvyko dalyvaujant tų jaunuolių giminėms.

Toms dviems jaunuolių poroms linkime gausios Aukščiausiojo palaimos.

■ Lapkričio 10 dieną pirmą kartą Urugvajaus Lietuviai Vyčiai buvo suorganizavo pavasario ekskursiją į labai gražų Solis pliažą. Nežiūrint pasitaikiusių įvairių nuotykių, visi grįžo patenkinti ir smagūs.

■ Lapkričio 16-tą dieną lietuvių bažnyčia pasipuošė kaip retai kada, kai p-lė Adelė Čirputė pasikeitė priesaikos žodžiais su p-nu Gvidu Mačansku. Persipildžiusi bažnyčia buvo liudininkė kaip juodu yra populiarūs lietuvių kolonijoj. Vestuvės įvyko vakare 8 val. su šv. Mišiomis per kurias jaunieji ir daugelis jų artimųjų priėmė šv. Komuniją. Vestuvių vaišės buvo Liet. Kult. Draugijoj. Adelė Čirputė yra buvusi Urugvajaus Lietuvių Vyčių pirmininkė ir šiuo metu eina sekretoriaus pareigas. Gvidas Mačanskas yra dabartinis tos lietuvių jaunimo organizacijos pirmininkas.

Abu yra labai daug pasidarbavę lietuvių kolonijai. Jie nori išvykti į Šiaurės Ameriką. Gal būt, kad jiems ten bus daug geriau, nei čia Urugvajuje, bet liet. kolonijai bus didelis nuostolis. Svotais buvo Ona ir Antanas Čupkai. Kaip iki šiol jie buvo savo pavyzdžiu ir savo darbu pirmutinėse eilėse, linkime jiems ir ateity nenustoti dirbti Dievo garbei ir artimo bei tėvynės labui. Telaimina Praamžius judviejų gyvenimo kelią.

■ Lapkr. 17 d. lietuvaitė Luisa Gulbinaitė susižiedavo su Albertu Babrausku. Sveikiname

■ Lapkr. 18 d. grįžo iš Argentinos Liet. Parapijos Klebonas Kun. Jonas Bružikas S. J. Pagerinęs savo sveikatą dabar su visa energija gvajuje.

■ Krepšinio kom. lietuvių kolonijoj Ururie buvo nuvykę į Argentiną p[illegible]rti, kaip grumsis „Vytis" su „Kovu", grįžo labai patenkinti Argentinos lietuvių svetingumu, kultūringumu ir bešališkumu. Argentiniečiai plojo lygiai ir vytiečiams ir koviečiams. Vienas užklaustas, dėl ko taip darai? — O koks man skirtumas? — atsakė. Ar čia ne tie patys lietuviai lošia? Aš džiaugiuosi lietuvišku jaunimu, dėl to ir ploju.

Panašus įspūdis girdėjosi ir per prakalbas vakarienėje, kuri persipildė lietuviais, kad erdvioje Lietuvių Salėje Avellanedoje net vietų pritrūko. O nakvynėse pas šeimas visi buvo sužavėti tų žmonių gera lietuviška širdimi. Jie rūpinosi, kaip svečią geriau paguldyti, ilgiau pamigdyti, skaniau pavaišinti. Garbė už tai mūsų Tautiečiams ir urugvajaus lietuviai labai už tai dėkoja. Dabar ir jie laukia atvykstančių savo brolių argentiniečių. Tikėkimės, kad atvykimo progų bus daug.

U. L. kolonijos lietuvis

BRAZILIJA

■ (E) Lietuvos konsulo Al. Polišaičio triguba sukaktis. Spalio 29 d. jam suėjo 65 m. amžiaus. Be to, jau 40 metų yra Lietuvos valstybės tarnyboje ir 20 metų Lietuvos konsulu Sao Paulo. Gimė 1892 m. spalio 29 d. Raginėnų kaime, Panevėžio apskr. Gimnaziją lankė Rygoje. Kilus pirmajam pasauliniam karui, buvo mobilizuotas. Karo mokyklą baigė Kazanėje. 1918 metais demobilizuotas nuvyko į Vladivostoką. Šalia universitetinių studijų dalyvavo lietuvių tremtinių organizacijų veikloje. Ten sušaukė lietuvių karininkų suvažiavimą. Jo vadovaujama Lietuvių karinė komisija rūpinosi lietuvių dalinių Rusijoje steigimu bei lietuvių karių grąžinimu Lietuvon. Tuo būdu A. Polišaitis laikomas vienas Lietuvos kariuomenės pirmūnų. Jo pastongomis ir jam redaguojant 1921 m. Vladivostoke buvo išleistas pirmutinis Tolimuose Rytuose lietuvių laikraštis: „Tolimųjų Rytų žinios". 1922 m. baigė Vladivostoko universitetą ir tais pat metais buvo paskirtas Lietuvos konsulariniu agentu Harbine, Kinijoje. 1925 m. perkeliamas tarnybai į centrą, o iš čia dar tų pačių metų pabaigoje skiriamas vicekonsulu į Hamburgą. 1929 m. perima Lietuvos konsulatą Daugpilyje. 1931 m. vėl grįžta į centrą. Nuo 1938 metų yra Lietuvos konsulu Sao Paulo. Nesitenkina vien konsulariniu darbu, bet aktyviai pasireiškia ir spaudoje ir viešame gyvenime.

„Elta" sveikina sukaktuvininką ir linki jam tolimesnės sėkmės gyvenime ir veikloje.

JUNGT. AMER. VALST.

■ (E) Lietuviškų radijo valandėlių sukaktys. „Margučio radijo valandėlei čikagoje šiemet suėjo 30 metų. (Sophia Barcus radijo programa čikagoje netrukus švenčia 25 metų sukaktį. Lietuviškos radijo programos, kurių JAV-se yra visa eilė, Amerikos lietuvių visuomenėje vaidina žymų vaidmenį.

■ (E) Dail. Viktoro Vizgirdos kūrinių paroda atidaryta Bostone spalio 26 d. Išstatyta 50 įvairių kūrinių. Jo kūrinių parodos yra jau buvusios Vokietijoje, Olandijoje, Prancūzijoje. Kai kuriuos jo kūrinius yra įsigiję Europos ir Amerikos dailės muziejai.

KANADA

■ (E) Mirė verslininkas — Lietuvos kariuom. karininkas Antanas Pabedinskas, 59 m. amž. Du broliai ir viena sesuo gyvena Lietuvoje, du broliai mirė Sibiro tremtyje, vienas brolis ir viena sesutė gyvena užjūryje.

VOKIETIJA

■ Lietuvių knygos tarptautinėje mūgėje. Estų, latvių ir lietuvių knygų bendras trilypis skyrius buvo suorganizuotas š. m. spalio 5 — 10 d. tarptautinėje knygų mūgėje Frankfurte prie Maino (Vokietijoj). Joje dalyvavo 25 kraštų arti 1,300 firmų (Vokietijos beveik 600). Pabaltijo tautų leidėjų knygos šitokioje didžiulėje parodoje buvo išstatytos pirmą kartą. Vardai visų lietuvių leidėjų, kurių knygos buvo išstatytos mūgėje, lygiateisiškai su kitų kraštų firmomis buvo išspausdinti bendrame kataloge. Mūgės rengėjų biuro spaudai paruoštuose pranešimuose taip pat buvo minimi Pabaltijo tautų leidėjai, o jų knygų skyrius prie įėjimo į mūgės didžiulę halę buvo specialiai atžymėtas.

Frankfurto ir Muencheno radijai padarė pasikabėjimus su skyriaus prižiūrėtojais ir tuos pasikalbėjimus perdavė savo klausytojams. Ameri[illegible] Balsas Europoje davė du reporaščiai įsidėjo [illegible] ir specialiai vių ir lietuvių merginų tautin[illegible] drabužiais prie knygų lentynų. Vokiečių televizija taip pat neatsiliko. Duodama vaizdų iš Knygų mūgės, kuri netrumpai sustojo prie Pabaltiečių skyriaus su jų valstybiniais ženklais. Lietuvių Vytis televizijoje buvo aiškiai matyti. Taip pat buvo matomas ir scheminis žemėlapis su tautinėmis vėliavomis, kurios žymėjo miestus, iš kur leidėjai atsiuntė knygas į Frankfurto mūgę. Ir, žinoma, visą skyrių matė tūkstančiai parodos lankytojų; nevienas teiravosi jam reikalingų žinių iš vienos ar antros literatūros srities.

Apskritai imant, Pabaltiečių knygų skyrius buvo vienas gražiųjų, patraukiančių lankytojų dėmesį (meniška skyriaus puse rūpinosi latvė Erna Kovalewski). Tik gaila, kad kaikurie lietuvių knygų leidėjai arba vėlinosi, arba visai savo knygų neatsiuntė. Kaikurie lietuvių leidėjai, pakartotinai raginami net per Liet. Rašytojų dr-ją, neatsiliepė ir nieko neatsakė rengėjams. Dėl to buvo sunku skyrių organizuoti. Lietuvių knygų skyriaus suorganizavimu rūpinosi J. Grinius ir V. Banaitis. Darbą buvo galima atlikti su Fere Europe Citizens' Service pagalba.

■ (E) Lietuvių, latvių ir estų knygų paroda, kuri neseniai buvo surengta Frankfurte (Knygų mūgės metu), perkelta į Berlyną, kur nuo lapkričio 8 — 24 d. vyko Tarptautinė knygu paroda, remiama Federalinės Vokietijos vyriausybės ir Berlyno senato.

■ (E) Per 10 mėnesių atbėgo iš sovietinės zonos į Vakarus 220.000 žmonių. Vien tik spalio mėnesį atbėgo 26.000. Tai yra tikrai nuostabūs skaičiai. Tai rodo, kad žmonės netik kad nepatenkinti komunistine tvarka, bet ir nesitiki, kad ateityje gyvenimas pasidarytų geresnis. Kaip ir anksčiau, ir šiais metais atbėgusiųjų tarpe būna daug jaunuolių. Didelis atbėgusiųjų nuošimtis yra darbingas, tad Vakarų Vokietijoje nėra sunkumų jiems tuoj suteikti darbo.

Mokslas — MENAI — Literatūra

DVI PREMJEROS BREMENE SU LIETUVIŠKŲ MOTYVŲ KŪRINIAIS

KAIP JUOS VERTINA LIETUVIS MUZIKAS

Baltų dienos Bremene (spalio mėn. 11 — 14 d. d.) davė gražių laimėjimų lietuviškai muzikai. Liaudies muzikos koncerte ir vėl išgirdome keletą Dr. Dahmen, Stuttgarto radiofono dirigento ir didelio mūsų bičiulio, liaudies dainų bei šokių aranžirimentų. Po ilgo laiko, dar dažnam pirmą kartą, teko išgirsti įsrutiškio Makso Lauriškaus kvintetą pučiamiesiems instrumentams „Iš Lietuvos". Šis simpatiškas veikalėlis, vienas negausios puč. literatūros „klasikų", naudojasi perdėm Mažosios Lietuvos dainų tematika. Jo atskiri pavadinimai ir originale lietuviški, kaip pvz., „Daina", „Metturgis". Tuo būdu po ilgo vargo surastas šis komplektas gaidų ir vertėtų jį naujai išleisti (dabartinė „Simrock" laidą išsemta).

Stambiausias lietuvių įnašas tačiau buvo sinfoniniam koncerte (spalio 12 d. vakare). Praskambėjo čia daugiau kaip 50 m. pamiršta ir daugeliui negirdėta Amilcare Ponchielli uvertiura į operą „I LITUANI" („Lietuviai"). Kaip žinoma, ši opera parašyta 1874 m. pagal Adomo Mickevičiaus „Konradą Wallenrodą". Šias eilutes rašančiam pernai pavyko išgauti iš Ricordi leidyklos Milane specialų leidimą atsispausdinti apie 20 uvertiūros partitūros egzempliorių. (Visą operą iš naujo išleisti buvo finansiniai per sunku). Atskiri partitūros egzemplioriai buvo pasiųsti mūsų muzikams Amerikoje ir apie 10 egzempliorių išdovanota Vokietijos radiofonams per lietuvių bendruomenę. — Tikrai buvo malonu išgirsti šį meistriškai parašytą, šviežio muzikantiškumo ir temperamento kupiną veikalėlį. Bremeno Sinfoninis orkestras jį išpildė pakiliai ir brilijantiškai. Be pačios muzikos grožio lietuviai klausytojai pagrįstai didžiavosi faktu, kad Lietuvos didinga praeitis pagimdė ir tokius muzikos paminklus, kuriais pasirodė [illegible] pasakyti [illegible] muzikinį gyvenimą krašte.. Kodėl, pvz., negrojama ten Makso Lauriškaus puč. kvintetas? Juk gaidos yra ir Konservatorijos bibliotekoje ir pas prof. J. Gaudrimą! Bremene, deja, nebuvo galima pastatyti daugiau kaip uvertiūrą į operą „I Lituani", nes gaidų senoji laida išsibaigė. Bet anapus geležinės uždangos yra kitaip. Ten gaidos yra ne tik Leningrade bet ir Lietuvoje. Prieš pat karą italų vyriausybė padovanojo visą operai pastatyti reikalinga medžiaga Valstybiniam Operos Teatrui — ir ten visa medžiaga ir šiandien yra! Teatras paskutiniais nepriklausomybės metais ruošėsi ta opera statyti, bet karas sutrukdė. O kas trugdo šiandien? Jeigu taip surinkus visus veikalus, kuriuos svetimieji rašė lietuviška tematika — užtektų keliems koncertams ir Maskvos ir Pabaltijo dekadoms...

Viso sinfoninio koncerto kulminacinis taškas tačiau buvo „Daina Suite" premjera, kuria 1956 m. vasarą parašė suomių - čekų kilmės kompozitorius Vaclav Nelhybel. Nors kompozitorius niekad Lietuvoje ir nebuvo nors neslepia savo savito stiliaus bei kilmės, visos veikalo keturios dalys paremtos lietuvių liaudies dainų tematika. Kompozitorius čia samoningai tęsė lietuvių - čekų ryšius muzikos srityje, kurinos kadaise pradėjo Antoninas Dvožakas, kurie buvo puoselėjami Nepriklausomybės laikais ir kurie ir šiandien tebėra gyvi bendroje „satelitinėje" nelaisvėje.

Pirmoji veikalo dalis, „Campanile", yra tarsi paminklas senovės Lietuvos didybei. Temai pasirinkta liaudies daina „O ko jūs liūdit", kuri tikrai skamba kaip galingas viduramžių choralas ir kuri kasdien praskambėdavo nuo Kauno Karo Muzėjaus bokšto. Tiek žinojo kompozitorius ir įdomiai jo vaizduotėje kilo asociacija su skriejančia vytimi, Kęstučiu, „paskutiniu riteriu". Didingai, žibančiais trimitais ir kitais vario instrumentais intonuojama galingą gaida, kone per visą veikalą lydi varnu dūžiai.

Antroje dalyje tarsi pavaizduotas kamo vaizdelis, pilnas išdaigų bei šposų. Autorius gilinosi į Lietuvos vaizdus, matė begalę kaimo bažnytėlių nuotraukų; kartu bandė parodyti tai, kas jam lietuvių charakteryje — palyginus su kitais pabaltiečiais — atrodė būdinga. Mes patys save dažnai vaizduojame lyrikais, svajotojais, vargdieniškais filosofais — ir užmirštam, kad gal tikrumoje esame kiek kitoki. Nepatinka daug kam, kad toks Mykolas Biržiška, pripažindamas lietuviams tą „lyrinį bruožą", visgi sako, kad „bendrai paėmus lietuviai yra labai temperamentingi — tai Pabaltijo ispanai!" Panašios išvados, turbūt, yra priėjęs mūsų prietelis Nelhybelis. Jis vaizduoja kaimo vargonininką nuėjusį bažnyčion pasipraktikuoti: jis pradeda, kaip ir pridera rimtoje vietoje, intonuodamas fūgą. Pravedęs visus keturis balsus ir tarsi įsitikinęs, kad prastai dar klauso, pereina į kitą linksmesnę liaudies šokio „Oželis" temą. Ja vystydamas, kompozitorius parodo savo didelį improvizacinį talentą ir vitalumą. Žinodamas „Oželio" kai kurias figūras, pasispardymus, jis ir leidžia orkestrui juoktis komiškais glissando počiūčiais, aštrių fleitų riktelėjimais ir sunkaus vario patrypsėjimais. Trečioji dalis „Pastoralė" (quasi Passacaglia) nagrinėja dainos „Ėsk karvutė" temą, kurią kompozitorius žinojo iš J. Gruodžio, kankles imituojančios, fortepijoninės fraktūros. Temą tylutėliai užveda čelestos ir triangulio duetas; ją perima sodrus anglų ragas, fleitos ir styginiai. Tema motoriškai didėja, pasiekia fortissimo laipsnį ir vėl atvirkščia tvarka mažėja instrumentai — palieka vėl tos pačios čelestos ir triangulio duetėlis.

Nespėjus atsigauti nuo tylių momentų, tarsi didžiausiu trenksmu atsiveria durys į klojimą, kur dūksta jaunimas švęsdamas pabaigtuves. Klega orkestras, tarsi girdisi riksmas merginų ir vaikinų, kai pilsto vieni kitiems šalta vandenį per įkaitusias nugaras. Toliau jau orkestras parodo, kad kompozitorius yra tikras orkestro spalvų virtuozas. Kai kurie instrumentaciniai šios „Finale Rustico" dalies efektai yra tikrai sensacingi, nauji bei įdomūs. Tai, žinoma, nėra pripuolamas dalykas: Nelhybelio žodžiais tariant: „nutojančios kaimo gyvybės čia norėjau pademonstruoti, kaip ir mažu sąstatu, išnaudojant atskirų instrumentų kraštutines savybes, galima pasiekti maksimalinį garsų efektą". Po įžangos kompozitorius tuojau įveda ir kontrastuoja abi pagrindines temas „Skamba skamba kankles" ir „Oi mergyte tu jaunoji" (pastarąją suprasdamas temperamentingai, kompozitorius žinoma apsilenkė su gana liūdnu tekstu — bet kartu parodė mūs dainų didžiulį emocinį ir variacinį patvarumą!). Vidurinėje dalyje yra įvedama liaudies dainų „Ar aš ne vyšnelė" ir „Kas bus močiute" temotiniai elementai; dar karta grįžta atskirai abi temos, kartojama įžanga ir grandioziniam finale kompozitorius veda abi temas kanoniškai iki tikrai efektingos pabaigos.

Su šiuo veikalu mūsų muzika susilaukė gražaus, efektingo ir daug kuo naujoviško įnašo. 1919 m. gimęs Vaclovas Nelhybelis yra vienas iš stipriausių čekų jaunosios kartos talentų. Tuojau po karo jis pagarsėjo savo didžiule „Sinf. Requiem" oratorija; jis gavo valstybinę stipendiją ir išvyko Šveicarijon tęsti studijas. Tenai buvo garsaus dirigento ir pedagogo Eugene Ansermet asistentu. Zueriche toliau tyrė bei dėstė liaudies dainų savumus universitėto muzikos katedroje. Jis yra daugiau už kitus įsigilinęs į Bela Bartok, Stravinskio, visų modernistų „dvyliktonininkų" kūrybą ir parašęs kūrinių kiekviename stiliuje. Tačiau, vien pažinimu jis nesitenkina: jis bando pasiekti naujos amalgamacijos, kaip pvz. Carl Orff, kurio vienveiksmę operą „Die Kluge" jis pirmasis pastatė Šveicarijoje. Nelhybelio kūrybos skalė plati: ji siekia nuo Salzburgo sinfoninės muzikos festivalių iki sinfoninio džaso bandymų. Po pseudonymais jis yra parašęs ir muziką ne vienai TV operai Amerikoje, kur susilaukė gražaus įvertinimo net iš tokio Charles Munch, kuris rengiasi statyti jo „Sinfoninį Requiem". Po komunistinio perversmo Pragoje (1948) Nelhybelis nebegrįžo namo; neseniai išvyko į Ameriką.

Pirmą kartą girdėję išpildant „Daina Suite" veikalą klausytojai buvo tarsi kiek sumišę: prisimena panašus sumišimas pirmą kartą J. Pakalnio „Romantišką uvertiūrą" išgirdus. Čia kažkas naujo, galingo, neįprasto mūsų lietuviškame pasaulyje, vietom iššaukia gaivališką pritarimą, tai vėl gimdo kritiškas nuotaikas. Štai, paėmė kas mūsų liaudies dainos „relikviją", nušluostė dulkes, delnu patrynė išblėsusį auksą — o dabar tasai akį rėžia. Ar tai dabar ta pati liriška, lietuviška daina? Tarsi kokia toz mūsų adoruojamos šventenybės profanacija? Stipri dozė eiliniam klausytojui, nors jokios abejonės nėra, kad nebūtų atpažįstamos temos! (Tai reikia pabrėžti, nes mūsų dainos mums pažįstamos tik vokališkai — jeigu jau kas groja instrumentu, tai dažnam sunku ir atpažinti pažįstama daina...) Bet štai dabar tas blizgantis, žibantis rūbas, kurio net ir šiaip orkestrinėje muzikoje retai užtiksi... Toliau tas vitalumas, triukšmingos pabaigtuvės (čia, žinoma, kalti agoginiai ir dinaminiai nelygumai). Nekartosiu čia tų komentatorių, kurie dabar ima ieškoti „kur šuo pakastas". Pasiliksiu tik prie vieno komentaro: ta muzika viena džingina, kita pykina; tačiau nuobodžiauti neleidžia. Ir vien tai yra gražiausias komplimentas kompozitoriui ir pačiam veikalui. Jis įrodė, kad lietuviška liaudies daina nėra muzėjinė, ne archyvinė „mokslo tikslams", ne minties bagažas po antrašte „prisiminimai". Tai yra dokumentas, kaip pro mūsų dainos geras svetimtautis kompozitorius įžvelgia mūsų buities gyvenimą, ir štai jis ta mūsų buitį meto gyva, o ne miegusią!

Norėtusi, kad Vaclovo Nelhybelio „Daina Suite" susilauktų brolių bei sesių ne tik iš šio ar kito mūsų prietelians, bet ir panašių veikalų, rėdytų tokiais žibančiais deimantų rūbais, kuriuos padirbtų mūsiškis kompozitorius.

Dar vienas perlas, padėtas šalia kitų veikalų, kuriuos svetimi muzikai kūrė lietuviška tematika, kuriuos kruopščiai ir su džiaugsmu registruoja prof. Žilevičius ir kiti lietuvių išeivijos muzikologai.

V. B.

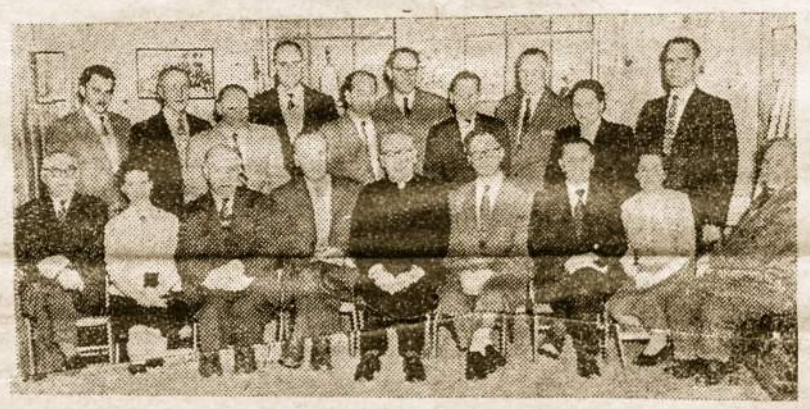

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo Organizacinis Komitetas su JV ir Kanados LB pirmininkais bei spaudos atstovais. — Iš kairės į dešinę sėdi: J. Makauskis, A. Vitkauskaitė - Merker, A. S. Trečiokas, Kanados LB Pirmininkas V. Meilus, PLB Seimo Org. Komiteto Pirmninkas prel. J. Balkūnas, JV LB Pirmininkas S. Barzdukas, J. Šlepetys, E. Čekienė, V. K. Jonynas, (stovi) A. Vakselis, K. Motuzas, V. Vaitiekūnas, J. Stukas, V. Barčiauskas, J. Pakalka, J. Aistis, A. Ošlapas, S. Narkeliūnaitė, S. Dzikas.

PAVAKARIO LIETUS

Rausta rudenėlis, ir laukai tuštėja.
Vėtra purto parkuos liepas auksines.
Kelią man užstojo kalneliai augštieji —
Vai nebesulauksit namolio manęs.

Vystą mano akys, lyg žiedai ant smėlio,
O tačiau vis žiūri tolumon.
— Ai tos jūrės marės, plačios gilumėlės,
Kam užtvindėt kelią man sugrįžt namo?

Žaidžia ir žėruoja miestai nesvetingi —
Rūmai, šviesos, bankai, uostai ir laivai.
Pakeleivių žvilgsniai godūs ir sustingę,
Negaliu kontrastuos pagalvot blaivai.

O kituos kvartaluos elgetos apsilpę;
Jų visuos paryžiuos nemažai yra.
Kas paduos jam duonos, kas numes jam silkę?
Ne visur ši žemė motina gera...

Degina man veidą ašaros ištryškę;
Kraują man džiovina nedalia karti.
— Lėkit, baltos paukštės, lėkit, bet sugrįžkit,
Jūs pasižiūrėkit, kaip ten iš arti.

— Ar dar gaudžia gluosniai, ar dar girgžda svirtys?
Ar dar varsto širdį vakarais daina?
Aš tada galėsiu su pasauliu skirtis,
Man jau šito bus labai gana...

Antanas Miškinis

KULTŪRINĖ KRONIKA

■ **Kovos metai dėl savosios spaudos** — tokiu pavadinimu kolektyvinis veikalas jau spausdinamas. Knyga turės daugiau kaip 350 puslapių. Baigiamas ruošti joje suminėtų pavardžių ir leidinių raidinis sąrašas, kurio sudarytojas kelti šiuntai. Leidžia Lietuvių Bendruomenės Chicagos apygarda, tarpininkaujant Lietuviškos Knygos klubui. Knyga atskleis daug naujumų, ypač koks didelis buvo Amerikos lietuvių įnašas toje kovoje dėl lietuviškos knygos laisvės.

■ **Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos** suvažiavimo metu (X.2.4) Romoje laikytos paskaitos numatomos išleisti atskiru leidiniu. Paskaitos buvo šiomis temomis: prof. dr A. Liuima, SJ, „Mistinio Kristaus Kūno doktrinos teologiniai pagrindai"; dr. S. Bačkis „Katalikų Bažnyčios doktrina apie tautų apsisprendimo teisę"; prof. Z. Ivinskis „Lietuvos ir Apaštalų Sosto santykiai amžių bėgyje"; dr. St. Matulis, MIC „Lietuvos ir Šv. Sosto santykių raida nuo XIX amž. pradžios iki 1940 m."; dr. Pr. Brazys „Medicinos etika pagal popiežiaus direktyvas". Paskaitoms buvo paskirti koreferentai, buvo gilios diskusijos ir leidinys žada būti įdomus.

■ **M. K. Čiurlionio kūrinių išleidimas.** Lietuvių Kultūros fondo Australijoje valdyba ruošiasi išleisti M. K. Čiurlionio kūrinių reprodukcijų albumą. Leidinys numatytas išleisti prabangiai su tekstu lietuvių ir anglų kalbomis. Redaktoriumi pakviestas dail. V. Ratas.

■ **„Helsingin Sanomat"**, žinomasis Suomijos dienraštis, įsidėjo platų straipsnį apie velionį rašytoją Vienuolį - Žukauską, pasinaudodamas „Eltos" medžiaga. — Tas pats laikraštis rugs. 2 d. aprašė III Pabaltijo ornitologų konferenciją Vilniuje, kuri neseniai įvyko Vilniuje. II-ji konferencija 1954 metais įvyko Taline. Pažymima, kad Pabaltijo kraštuose ornitologiniai tyrinėjimai vykdomi tarptautiniu mastu. Netoli Klaipėdos ir kitur Baltijos pajūryje veikia paukščių stebėjimo punktai. Tyrinėjami ypač paukščių keliai ir šiaip paukščių gyvenimas. Tyrinėjimuose bendradarbiauja visi prie Baltijos jūros prieina kraštai, jų tarpe ir Švedija, Danija, Lenkija, Vokietija.

— — —

— Jeigu brangini savo garbę — bendrauki su gerais žmonėmis, nes geriau būti vienam, kaip blogoje draugijoje.

—G. Washington

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

1. **Lietuvių Beletristikos Antologija**, I dalis, redagavo Bern. Bradžionis. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas 1957 m. Knygos aplanką piešė dail. Romas Viesulas.

Šioje 607 puslapių knygoj yra duota 49 lietuvių rašytojų, gimusių praėjusiame šimtmetyje, kūrybos pavyzdžiai. Tik keletas jų dar gyvena ir kuria, vieni Lietuvoje, kiti gi laisvame pasaulyje.

Ypatingai tenka paminėti šios knygos svarbą mūsų jaunajai kartai, kuri Lietuvos nėra mačiusi arba ją mažai beprisimena. Tuo būdu, tai yra nuopelnas šios knygos redaktoriaus Bern. Bradžionio ir jos leidėjo Lietuviškos Knygos Klubo Čikagoje.

2. **Lietuvių Dienos**, 1957 metų spalio mėn. numeris, leidžiamas Antano F. Skiriaus, Los Angeles mieste, Kalifornijoje.

Viršelyje Povilas Vaitonis, antrukart laimėjęs Kanados šachmatų meisterio vardą. Numeris gausiai iliustruotas lietuviško gyvenimo vaizdais ir veidais, kurių tarpe minima prof. M. Biržiškos 75 metų sukaktis ir Lietuvoje gimusio skulptoriaus William Zorach 70 metų sukakties proga duodama jo veiklos apžvalga bei kūrybos pavyzdžiai. Atskirai verta paminėti ir Bostono Tautinių šokių grupės, kuriai vadovauja nuo įsikūrimo p. Ona Pivoriūnaitė - Ivoškienė, 20 metų sukakties proga įdėtas straipsnis, gražiomis fotografijomis pajvairintas. Lietuvių Dienas galima užsisakyti „Laiko" administracijoje.

3. **Knygų Lentyna.** — Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Biuletenis, 1956 m. sausio — kovo mėn. Redaktorius A. J. Ružancovas.

4. **ŽVAIGŽDĖ — Jėzaus širdies pasiuntinys.** — Lapkritis, 1957 m. Nr. 11. Leidžia Tėvai Jėzuitai. Galima užsisakyti „Laiko" administracijoje.

5. **SKAUTŲ AIDAS** 1957 m. spalio mėn. Nr. 10. — Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Vyr. red. v. s. č. Senkevičius.

6. **EAST EUROPE — A Monthly Review of East European Affairs.** October 1957, Vol. 6. No. 10.

7. **MARGUTIS** 1957 m., Spalio mėn. Nr. 10. Adresas: 6755 So. Western Avenue, Chicago 36, Ill.

SEKMADIENIO RIMČIAI

Gruodžio 8-ji – Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo šventė

Švč. Marijos Nekaltam Prasidėjimui prisiminti ir pagarbinti Bažnyčia yra paskyrusi *gruodžio mėn. 8 dieną*. Tą dieną yra tikra šventė, vadinasi, yra joje pareiga susilaikyti nuo sunkių kūno darbų ir išklausyti šv. Mišių.

Nuo gimtosios nuodėmės buvo visiškai laisva tik viena Švč. Marija nuo pat savo gyvenimo pradžios. Dievas apsaugojo ją nuo jos ypatinga savo malone, kurią suteikė jai dėl V. Jėzaus nuopelnų. Todėl Švč. Marija vadinama *nekaltai pradėta*.

Visiems žmonėms ateinant į pasaulį su gimtąja nuodėme, tik vienintelė Švč. Marija sudaro čia išimtį. Dievas ją apsaugojo nuo tos nuodėmės nuo jos prasidėjimo, t. y. nuo pat to akimirksnio, kai sukūrė jos sielą ir kai užsimezgė jos fizinė gyvybė. Taigi, Švč. Marija nebuvo nė vienos valandėlės gimtosios nuodėmės paliesta. Kadangi ji buvo nuo pat savo gyvenimo pradžios laisva nuo tosios kaltės, tad ji vadinama be kaltės pradėta arba nekaltai pradėta. Aišku, tai buvo ypatinga Dievo malonė. Suteikė ją Dievas Švč. Marijai dėl numatytų jos Sūnaus, Jėzaus Kristaus, pasaulio Atpirkėjo nuopelnų.

Kad pasaulio Atpirkėjo motina bus nekaltai pradėta, užsiminė apie tai jau pats Dievas, kai po pirmųjų tėvų nuodėmės, bausdamas gundytoją, dvasią, tarė: „Aš padėsiu neprietelystę tarp tavęs ir tarp moteriškės, tarp tavo ainijos ir jos ainijos; ji sutrins tavo galvą" (I Moz. 3, 15). Gi neprietelystė tarp žmogaus ir piktosios dvasios yra pilna tik tada, kai žmogus neturi jokios nuodėmės, net nė gimtosios. Kitaip jnk būtų ne neprietelystė, o prietelystė su piktąja dvasia, nesvarbu, kiek laiko ji besitęstų. Arkangelas Gabrielis, pranešdamas Švč. Marijai, kad Dievas ją paskyrė būti pasaulio Atpirkėjo motina, prabilo į ją šiais žodžiais: „Sveika Marija, malonės pilnoji, Viešpats su tavimi" (Luk. I. 28). O suprantama, kad tikras malonės pilnumas yra tik tada, kai jos nė viena vienintelį mirksnį netrūksta. Todėl Bažnyčios tėvai vadina Švč. Mariją tyra, nekalta Mergele.

Nors Bažnyčia visuomet tikėjo į Nekaltą Švč. Marijos Prasidėjimą, tačiau iki 1854 metų tai nebuvo paskelbta, kaip Katalikų Bažnyčios dogma. Taigi, kas nuo tų metų netikėtų į šią tiesą, tas jau nebegalėtų būti katalikas.

Iš „Dievas ir žmogus"

— — —

Apie Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo kilmę nemažai sužinome ir iš Liurdo apsireiškimų, kurių 100 m. sukaktį švęsime ateinančiais 1958 m. Čia patiekiame būdingą sceną, aprašytą Vysk. P. Būčio, knygoje „Švč. P. Marijos Apsireiškimai Liurde".

1848 m. kovo 25 d. Bernadeta apsireiškimų vietoj vėl išvydus M. Mariją, pajutus savyje keistą norą, paklausė:

— Meldžiamoji Panele! būk taip gera, pasakyk, kas esi ir kaip tave vadinti?

Panelė, klausimą išgirdus, pradėjo dar aiškiau spindėti, jos grožis pasidarė taip neapsakomai skaistus, kad beveik visa Bernadetos gyvybė sustojo akysna. Panelė meilingai nusišypsojo, bet nieko neatsakė. Ji tartum klausė iš tolo ateinančių Bažnyčios giesmių: „Šventoji ir Skaistoji Mergele! Nežinau kokias žodžiais Tave garbinti. Iš tiesų nesumanau; juk Tu savo viduriais apėmusi nešioji Tą, kurio nė dangus apimti negali!"

Bernadeta pajuto dar karštesnį norą patirti vardą neapsakomai gražios Mergelės ir vėl užklausė:

— Mylimoji Panele, pasakyk, kas Tu esi ir kuo vardu?

Panelė tylėjo, bet jos veido skaistumas ėmė dar didėti ir taip patraukė Bernadetos sielą į save, kad mergaitės kūnas beveik apmirė. Žmonės, į ją sužiurę, nusigando. Bet Bernadetai dar išteko jėgų trečią kartą ištarti:

— Panele, teikis pasakyti, kas esi ir kaip vadiniesi?

Panelė nekrutindama ir neatloždama galvos pakėlė savo akis į dangų. Pirma laikė rankas delnais sudėjusi ant krūtinės, paskui ištiesusi nuleido jas žemyn, tartum norėdama mergaitei parodyti savo nekaltų rankų skaisčią malonių pilnybę, tartum ištiesdama jas piemenaitei. Paskui Ji vėl jas pakėlė aukštyn ir pažiūrėjo į dangų su tokiu dėkingumu, kokio nė vienas žmogus neapsakys. Pagaliau, sudėjus rankas, Ji aiškiai ir lėtai tarė:

— AŠ ESU NEKALTAS PRASIDĖJIMAS; — prancūziškai buvo pasakyta: — Que soy era Immaculado Conception.

Tikėjimo mokslininkai ir šią dieną gali dar ginčytis, ar tinka švenčiausiajai Panelei vardas Nekaltas

Prasidėjimas ar ją reikėtų vadinti Nekaltai Prasidėjusioji. Atrodo, kad Nekaltas Prasidėjimas Jai geriausiai tinka ir tai yra tikrasis amžinasis Jos vardas.

Ant žemės žmonės vadinasi tokiais vardais, kokiais pasitaiko netyčia arba apsikrikštyti arba iš tėvų gauti. Amžiname gyvenime visi vadinsis pagal žymiausią savo asmens ypatybę. Dievas apreiškė Savo vardą Mozei. Pagal tą apreiškimą Dievo vardas lietuviškai turėtų būti Esąs, nes viskas, kas yra, iš Dievo yra. Tiktai vieno Dievo esimas eina iš Jo paties ir Jam vienam tepriklauso. Viešpats Jėzus, kol ant žemės gyveno, teisingai vadinosi, pagal Arkangelo apreiškimą, Jėzus (lietuviškai Išgelbtojas), nes Jis vienas išgelbėjo žmones. Bet amžiname gyvenime Jis vadinsis taip, kaip dažniausiai mėgdavo Pats Save vadinti — žmogaus Sūnus. Tas vardas reiškia, kad Jo pradžia ne iš žmogaus, o tik iš žmogaus Jis gimęs. Niekas kitas nėra toks ir tokio vardo neturės. Švenčiausioji Panelė daug turi vardų, bet nė viena ypatybe ji taip nesiskiria nuo kitų tvarinių, kap Nekaltuoju Prasidėjimu. Todėl tas vardas yra Jos tikrasis vardas danguje. Nei „Marijos", nei „Dievo Motinos", nei „Mergelės" ir „Motinos", nei „be nuodėmės Prasidėjusios" žodžiuose nėra tiek grynos tiesos, kiek žodžiuose: „Nekaltas Prasidėjimas". Juk nekaltai prasidėjo Ji vien dėl to, kad turėjo Jėzaus, t. y. Dievo, Motina tapti. Tad Nekalto Prasidėjimo varde yra visas Dievo Motinos vardo teisingumas. Toliau, nekalto prasidėjimo dovana Jai buvo reikalinga vien dėl to, kad Ji tikras žmogus ir kad Jos pradžia buvo iš žmogaus. Prasidėjimo Nekaltybė taip pakėlė, išdailino ir išgražino Jos sielą ir kūną, kad Ji nesalėjo kitaip motina tapti, kaip tik laukdama amžinai mergaite. Į Nekaltąjį Prasidėjimą sueina visos Jos ypatybės ir visas Jos gyvenimas. Nutro tokio asmens negali būti: todėl Nekaltas Prasidėjimas yra tikrasis Švenčiausiosios Panelės vardas.

Žmogaus širdis savo gilumoje nujaučia Nekaltai Pradėtosios gražumą. Mylėkim Ją ir Jos Sūnų; Bernadeta nebus už mus laimingesnė. Ir mes po mirties išvysim Nekaltąjį Prasidėjimą visam savo gražume, ir tai ne trumpą valandėlę, bet gėrėsimės neapsakomu Josios gražumu per amžių amžius!

Pabaltijo sekcija prie Tarptautinio Komiteto Krikščioniškai kultūrai ginti

Š. m. lapkričio 19 d. Bonnoje, Beethoven'o salėje, įvyko inauguracinis Pabaltijo Sekcijos prie Tarptautinio Komiteto Krikščioniškai Kultūrai Ginti susirinkimas.

Šios sekcijos branduolys buvo jau seniai susidaręs. Pereitų metų bėgyje buvo išdirbti įstatai ir atliktas sekcijos įtraukimas į Draugijų rejestrą ir išrinkti reikalingi organai.

Inauguracijos posėdį atidarė Latvių Sielovados direktorius Vokietijoje, kun. R. Mutulis, vienas iš ligišiolinio prezidiumo narių. Posėdžiui vadovauti buvo išrinkti ats. pulk. L. Jakobsen (estas) ir Dr. J. Norkaitis jr. (lietuvis).

Į posėdį atsilankė gražus Pabaltijo tautiečių būrys. Tarpe atsilankiusių svečių buvo abudu Vokiečių sekcijos pirmininkai - ambasadorius Holzapfel ir valstybės sekretorius Dr. Dr. Puender, vyr. valdybos narys Dr. Rupert ir gen. sekretorius G. Jaeschke. Dalyvių tarpe buvo taip pat prancūzų parlamento narys de Leotard, kuris yra ir parlamentarinis generalinis Tarptautinio Komiteto sekretorius, be to, p. Simon, atstovavęs Prancūzijos sekcijai. Atsilankiusieji svečiai Pabaltijo sekcijos įsikūrimą šiltai sveikino pabrėždami, kad jokia geležine uždanga Vakarų kultūros tautas nuo Europos kamieno neatskirs. Visų kalbėjusių buvo pabrėžiama, kad pavergtųjų išvadavimas ir laisvė bei žmogaus vertė pagrįstos santvarkos atstatymas yra pagrindinis viso laisvojo pasaulio uždavinys.

Į sekcijos prezidiumą išrinkti estai ats. kap. J. Vint ir E. Rani, latviai — kun. R. Mutulis ir prof. Sturms ir lietuviai — prof. Dr. A. Maceina ir Dr. P. Karvelis.

Į sekcijos kuratoriją išrinkti min. probstas Latik. O. Smitt, tėvas A. Bernatonis, prof. Dr. Ivinskis, kun. Urdzė.

Į spaudos biurą: A. Šildė, red. Kovalevskis, teis. J. Kairys, red. Joonson, žurn. Peterson.

Be to, sudaryti jaunimo ir viešųjų paskaitų branduoliai, į kuriuos išrinkti prof. Maceina, prof. Sturms, Dr. J. Norkaitis, dipl. ek. J. Apinis, stud. Dikšaitis, A. Namsons, suteikiant teisę reikale kooptuoti.

Sekcijos darbo planą svarstant Dr. P. Karvelis keliais žodžiais priminė, kad jau virš 7 m. kaip palaikomi glaudūs santykiai su Tarptautiniu Komitetu. Per tą laiką buvo suruošta visa eilė minėjimų, spaudos konferencijų ir kitokių parengimų. Į tradiciją yra įėję, Tarpt. Komitetui padedant, minėti birželio mėn. deportacijas. Dr. Karvelis pasidžiaugė kad iš Komitetui artimų politinių sferų pabaltiečiai visuomet susilaukdavo visokeriopos paramos. Atsakingų politikų tariamas aiškus žodis už mūsų išlaisvinimą yra didelė moralinė parama kovoje už mūsų teisių atstatymą.

Tą pačią dieną vakare Dr. P. Karvelis įvykusiame vokiečių sekcijos susirinkime pasveikino susirinkusius Pabaltijo sekcijos vardu ir pasidžiaugė, kad dabar Komitetas atgaivina savo veiklą tarptautiniu mastu, atsistodamas aiškiai ant viršpartinio ir virškonfesinio pagrindo.

Susirinkime buvo pranešta, kad buv. Prancūzijos min. pirm. Pinay yra jau davęs savo sutikimą atsistoti Tarptautinio Komiteto priekyje. Fed. Vokietijos min. Dr. Lindrath pasiima Vokiečių sekcijai vadovauti. Į Vokiečių sekcijos vadovybę įeina įvairių politinių srovių atsakingi asmenys.

Tautinės laisvės siekimui ypatingai stipriai pasireiškia Pabaltijo kraštuose

IŠ LAISVŲJŲ PROFESINIŲ SĄJUNGŲ CENTRO KONGRESO NUTARIMŲ

(Elta) Kaip jau pranešta, Briuselyje neseniai įvyko Laisvųjų Profesinių Sąjungų Centro egzilyje kongresas, kuriame priimta eilė rezoliucijų mums rūpimais klausimais. Kongresas buvo pavedęs specialiai komisijai nutarimus suredaguoti. Jų satnraukas čia ir dedame.

POLITINIŲ ĮVYKIŲ RAIDA SOVIETŲ SĄJUNGOJE IR MŪSŲ UŽDAVINIAI

Įvykiai Lenkijoje ir revoliucija Vengrijoje patvirtino pagrindinį faktą, kad Rytų Europos tautų kova už laisvę gali būti sėkminga tik tuomet, kai pačioje Sovietų Sąjungoje komunistinė diktatūra likviduojama, ar nuo jos atsisakoma.

Sovietų Sąjunga dabar yra tam tikrų permainų periode. Nustalinimas, politinė amnestija, ūkinė decentralizacija, sovietinės vadovybės vidiniai skilimai, o taip pat revoliucija Vengrijoje ir permainos Lenkijoje — visa tai Sovietų Sąjungoje padrąsino ir sustiprino pasipriešinimo galias.

Blogai apmokama, išnaudojama ir beteisė darbininkų klasė sudaro vyriausią opozicijos galią Sovietuose. Toji darbininkų klasė siekia geresnių, labiau socialių gyvenimo sąlygų. Prie jų prisideda studentai, siekią demokratinių koncepcijų ir naujo socializmo; jie jau pereitų metų audringomis dienomis taja kryptimi aktyviai pasireiškė. Dedasi su darbininkija ir didžioji kolchozininkų masė, siekianti kolchozų pašalinimo, kurių jie neapkenčia. Apie 50 nerusų tautų, kurios sudaro daugiau kaip 45% visų gyventojų, siekia tautinės laisvės. Šitos tendencijos ypatingai stipriai pasireiškia Pabaltijo kraštuose, Ukrainoje, kur antimaskvinės tendencijos visais laikais buvo stiprios, toliau Gruzijoje ir Armenijoje, kurių nepriklausomos valstybės po rusų vasario mėnesio revoliucijos 1917 metais buvo pirmosios sovietų agresijos aukos.

Postalininio laikotarpio permainos pajungtųjų liaudies masių reikalavimų jokiu būdu nepatenkino. Sovietinės diktatūros pagrindai liko nepaliesti. Ir toliau darbininkai ir kolchozininkai išnaudojami, ir toliau trūksta politinės laisvės, tęsiasi tautinis pavergimas, neleidžiamos laisvos profesinės sąjungos. Neapkenčiami vadovaujantieji sluoksniai ir tebeturi galią ir naudojasi medžiaginėmis privilegijomis ir gyvena ištaigiai liaudies masių skurdo sąskaiton.

Demokratiniai Vakarai turėtų pareikšti dar gyvesnį solidarumą su sovietų pajungtų masių reikalavimais. Remiantis Vengrijos patyrimais reiktų aiškiai suprasti, kad tos masės kovoja už demokratiją ir tautinę laisvę, bet kartu ir už tikrą socialinę santvarką. Demokratiniai Vakarai turėtų įsisąmoninti, kad darbininkų klasė ir jos jaunimas yra svarbiausieji antikomunistinio pasipriešinimo veiksniai. Vesti kovą už Sovietų Sąjungos ir sovietų okupuotos zonos darbininkų klasės laisvę — tai ir yra vienas pirmųjų laisvojo pasaulio tarptautinio darbininkų judėjimo uždavinių.

APIE POLITINĘ PADĖTĮ ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS

Politinei raidai būdingas yra nuolat besiplečiąs pasyvus pasipriešinimas prieš išnaudojimą ir priespaudą. 1953 metų sukilimu Rytų Vokietijoje pasipriešinimas perėjo į aktyvią rezistenciją. Ji išsiplėtė į plačius liaudies sluogsnius, sujungdama juos — su darbininkais ir jaunimu priekyje — į tautinį laisvės judėjimą.

Įvykiai Lenkijoje išgujo iš to krašto Maskvos marionetes ir iššaukė neužmirštamą atgarsį Budapešto gyventojuose. Vengrų liaudies revoliucija buvo pavyzdys, kaip sugriūva komunistinis režimas, visiškai netekęs liaudies populiarumo.

Komunistiniai vadai, su Chruščiovu priekyje, klysta manydami galėsią sutrukdyti istorinę raidą į laisvę. Komunizmas niekad negali susilaukti pavergtųjų ir išnaudojamųjų tautų pritarimo, nes nepaisant visų pažadų jis nepajėgia jo valdomoms tautoms suteikti geresnes gyvenimo sąlygas. Nes jo vidinis įstatymas — visų diktatūrų įstatymas — jį nenumaldomai stumia į nuolatinę agresiją. Būdami bejėgiai išspręsti sunkią sovietų smurto valdžios krizę, Kremliaus vadovaujantieji yra priversti savo tradicinį diplomatinį agresyvumą dar sustiprinti. Negalėdami žadėti laisvės savo pajungtoms tautoms ir tuo pat pastovios taikos laisvėje, jie svaido tarpkontinentalinėm raketom ir graso jomis pasinaudoti Viduriniuose Rytuose, Pabaltijo kraštuose, prieš Izraelį, Turkijoje, net prieš Prancūziją. Didž. Britaniją ir Jungtines Amerikos Valstybes.

Sovietinis „pacifizmas" yra panašus, kaip buvo nacių ir yra karinio. reakcinio, nežmoniško pobūdžio.

Demokratiniai kraštai turi pareigą, tiek politinėje, tiek karinėje plotmėje imtis žygių padidinta energija ir ūkinio bendradarbiavimo intensyvinimu. Laisvųjų Profesinių Sąjungų Tarptautinis Centras pasisako už Europos apjungimą ir mato jame vieną iš priemonių išlaisvinti Vidurio ir Rytų Europos pavergtas tautas.

Sprendžiant mūsų kraštų neprikiausomybės atsiatymą, reikia laisvų rinkimų veikiant tarptautinei kontrolei, prieš tai atitrankus sovietines okupacines pajėgas ir panaikinus komunistinį režimą ir politinę policiją. darbininkų solidarumas su darbininkais, gyvenančiais diktatūrų priespaudoje.

JOKIO VIENINGO FRONTO SU DARBININKŲ IŠDAVIKAIS

Kongresas atskiroje rezoliucijoje pasisakė prieš komunistų vadovaujamą Pasaulio profesinių sąjungų kongresą Leipzige ir pabrėžė, kad tas kongresas yra tik dalis komunistinio plano skaldyti demokratines pajėgas, susijungusias Laisvųjų profesinių sąjungų judėjime. Komunistinis kongresas tik siekia sužlugdyti darbininkų klasės teises ir profesinių sąjungų laisvę. Siūlymas imtis vieningos darbininkų akcijos eina kaip tik iš tų, kurie Rytų Europos kraštuose darbininkus laiko nuolatinėje vergijoje ir leidžia juos sovietiniam kolonializmui išnaudoti. Gera dalis Leipzigo kongreso dalyvių priklauso biurokratijai tų kraštų, kur nėra jokių laisvių nei profesinėms sąjungoms, nei demokratijai. Darbininkai ten be atodairos išnaudojami, tariamiems profesinių sąjungų vadovams pritariant. Darbininkų klasės išdavikai neturi teisės kalbėti darbininkų vardu.

Darbininkai kraštų užu geležinės uždangos laisvųjų profesinių sąjungų idėjoms ir principams liko ištikimi. Jie nesilenks smurtui ir sauvalei.

Kongresas atmeta bet kokį vieningą frontą su komunistinių profesinių sąjungų centru.

Kongrese buvo konstatuota, kad jaunimas komunistų valdomuose kraštuose kartu su miestų ir kaimų darbininkais kovoje už laisvę yra pirmose ellėse. Tai parodė įvykiai Lenkijoje, Vengrijoje ir visuose kituose totalistinių dikatūrų priespaudoje gyvenančiuose kraštuose. Laisvojo pasaulio jaunieji profsąjungiečiai pareiškią savo solidarumą su tėvynėje pasilikusiais draugais. Jie pasižada būti jiems tarpininkais tarp jų ir 55 milijonų darbininkų,

Buvo priimta susijungę į Laisvųjų Pro- [illegible] Centra Europos apjungimą. Be to, ats. rezoliucijoje pareikštas solidarumas su tais Vengrijos darbininkais, kurie priešinasi Kremliaus ir Kadaro režimo įsakymams.

— Mirė prof. E. Fraenkelis. Pasiekė žinia, kad apie spalio 9 d Vokietijoj mirė vienas iš didžiausių šio meto kalbininkų - lituanistų prof. Ernst Fraenkelis. Gimęs Berlyne 1881. 10. 16, studijavo lyginamąja kalbotyrą, klasikinę filologiją, slavistiką ir baltistiką, profesoriavo Kielio ir Hamburgo universitetuose. Po pirmojo Pasaulinio karo daugiausia domėjosi lituanistika. Šiuo metu parašė veikalus apie lietuvių k. linksnių vartojima — Syntax der litauischen Kasus (1928), apie mūsu prielinksnius ir polinksnius — Syntax der litauischen Postpositionen un Prepositionen (1929), apie Vilniaus krašto tarmės tyrinėjimus — Der Stand der Erforschung des Litauischen im Wilnagebiet (1936) ir kt.

Po pastarojo karo paskelbė Merkelio Petkevičiaus katekizmo (1598) kalbos tyrinėjimą (1947), baltų kolbotyros įvada — Die baltischen Sprachen (1950), ir paskutinis didelis jo darbas yra etimologinis lietuvių kalbos žodynas — Litauisches etimologisches Woerterbuch, kurio nespėjo baigti. Išspausdinti šeši sąsiuviniai — iš viso 480 psl., o pilnas būtų apie 800 puslapių. Rankraštis suredaguotas iki R raidės. Tai didžiai vertingas veikalas, kurio šiuo metu nėra kam baigti. Be to, velionis yra paskelbęs daugybe straipsnių įvairuose vokiečiu ir kitu kraštu žurnaluose, tarp kurių ir nepriklausomoj Lietuvoj leistuose „Tauta ir žodis" bei „Archivum Philologicum". Velionis buvo labai darbštus ir gabus kalbininkas, savo erudicija bei žinių gausumu stebines kitus kalbininkus.

Didžiausias paliktas turtas tai jo turtinga biblioteka. Tai vienas iš didžiausiu lituanistikos lobynu. Būtu labai naudinga, jei lietuviai galėtu ja atpirkti, bet svarbiausias klausimas — kur gauti pinigu?

L. D.

TAUTA IR KARIUOMENĖ

KALBA PASAKYTA KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIME

Lapkričio mėn. 23 d. lietuviškoji visuomenė, kaip Argentinoj, taip ir kituose laisvuose krštuose mini mūsų Kariuomenės Dieną. Lietuvos Respublikos pirmoji vyriausybė nutarė atkurti Lietuvos kariuomenę ir tam reikalui 1918 m. lapkričio mėn. 23 d. išleido pirmąjį įsakymą organizuoti karines pajėgas. Ta diena savo reikšme yra gretintina prie vasario 16 d., nes vasario 16 dienos proklamacija tegalėjo būti realizuojama tik tautinių ginkluotų pajėgų atkūrimu.

Kaip sena mūsų tautos istorija, didi savo kunigaikščių ir kitų tautos vadų darbas, taip senas, garbingais žygiais yra Lietuvos kario gyvenimas. Nuo pirmųjų Lietuvos valstybingumo pradų organizavimo laikų kūrėsi ir tų pradų saugotoja, gynėja — Lietuvos kariuomenė. Todėl mūsų dabartinė kariuomenė turėjo seną, gilią ir ilgą keletos amžių, tradiciją, paremtą visa eile garsių žygių. Iš čia mums bus aišku, kad 1918 m. mūsų kariuomenė nebuvo įkurta, bet remiantis tąja istorine tradicija, tik atkurta. O tai aš ypač noriu pabrėžti.

Nuo senovės laikų, taip yra ir dabar, atrodo, bus ir ateity, kad tautos ir valstybės egzistencijos ir integralumo ramstis buvo, yra ir bus kariuomenė. Kasgi yra, pagaliau, toji kariuomenė ar karys? Iš tautos išėję, pašaukti ar įpareigoti, susibūrę į draugingus vienetus, kariai atlieka tautos gynimo ir apsaugos pareigas. Vykdo tas pareigas iki išsižadėjimo savęs, net gyvybės kaina. Betgi kariuomenė ar karys nėra ir negali būti kažkas esąs šalia tautos, visuomenės. Tiesa, savo laiku buvo samdyta kariuomenė iš žmonių įvairių tautų, bet dabartinis [illegible] pavojaus valandai, kariauja visa tauta. Noras skirti tautą į kariuomenę ir visuomenę — yra tik nesusipratimas, ir daugiau niekas.

Šiandie didesnė Europos dalis, tame skaičiuje ir mūsų Tėvynė Lietuva, yra priešo okupuota, ir mūsų broliai neša žiaurų ir sunkų vergijos jungą. Kai kurie mūsų tautiečiai, norėdami parodyti ar tai tariamą politinę išmintį - nusimanymą, ar tai tiesiog nesuprasdami ir nenusimanydami nieko, dėl šios mūsų Tėvynės nelaimės kaltina mūsų kariuomenę. Taip. Galima kalbėti apie tuometines susidėjusias aplinkybes, galima kaltinti tuo laiku valstybės priešakyje stovėjusius asmenis, ar kai kuriuos kariuomenės viršininkus, tik ne pačią kariuomenę, kaipo tokią. Kariuomenė, davus jai ženklą, savo pareigą ir uždavinį būtų atlikusi, nors ir savižudinėj kovoj. Taigi, išgirdus tokias kalbas, tenka labai apgailestauti, kas jau yra ne tik nesusipratimas, bet jau ir bloga valia.

Švęsdami mūsų Kariuomenės Dieną, mes giliai tikime, kad nelaimės debesys, užgulusieji mūsų Tėvynę, išsisklaidys, ir tauta vėl atgims naujam ir kūrybingam gyvenimui. Betgi, iš kitos pusės, Kariuomenės Diena mus įpareigoja drausmintis, suprasti šių laikų kovos taktiką ir ruoštis ateinantiems įvykiams. Šiais laikais kariaus visa tauta. Kariuomenės daliniai atliks tik specialias paskirtis. Todėl drąsiai sakome: nebus netik neutraliųjų kraštų, bet ir žmonių. Tai turėtų žinoti ir didžiausias pacifistas. O mums lietuviams apsisprendimas yra aiškus — įsijungti į laisvės kovotojų gretas.

Kariuomenės Dieną tikrai nuoširdžiai turime apie tai pagalvoti, o svyruojantieji turi suprasti pagaliau, kas yra tautinis tinės aspiracijos komunizmas.

Ats. Itn. Jonas Vedegys

KLAIDOS ATITAISYMAS

Praeitame „Laiko" nr. straipsnelyje „Kariuomenės šventė" pirmoje eilutėje vietoje „1918 m. lapkričio mėn. 18 d.", turi būti: „1918 m. lapkričio mėn. 23 d.".

IŠ ARGENTINOS LIETUVIŠKŲJŲ KOLONIJŲ VEIKLOS

LIETUVIŲ CENTRO VEIKLA

DR. J. BASANAVIČIAUS VARDO RŪMŲ STATYBOS NAUDAI AUKOJO:

Berisso Savišalpos D-ja „Nemunas" $ 3.758,30; D. Zakas $ 1.000; Aug. Amulis $ 1.000; F. Naruševičius $ 500; A. Naruševičienė $ 500; Val. Deveikienė $ 500; Kaz. Ruzgus $ 500; „Lietuvos Aidai" Radio val. $ 120; J. Kondratas $ 100; J. Wychlo $ 100; p-lė Elv. Sprindytė $ 50. Viso $ 8.128,30.

Visiems aukotojams nuoširdžią padėką reiškia

L. Centro Valdyba

ATVYK Į ASADĄ

Skaniai pavalgysi, linksmai ir jaukiai praleisi savo laisvalaikį, susipažindamas su naujųjų rūmų statyba, jei šį sekmadienį gruodžio mėn. 8 d. 12 val. atsilankysi į ruošiamą šiais metais paskutinį asadą — reservuok sau vietą!

▪ Š. m. gruodžio mėn. 1 d. Lietuvių jaunimas buvo suruošęs pikniką parke Pereyra. Nors iš ryto oras rodėsi nebus palankus, tačiau diena liko nepaprastai graži ir gegužinė susilaukė labai daug svečių netik savųjų villaluganiečių, bet ir iš tolimesnių vietovių. Suvažiavo jaunimo iš draugingų Berisso „Nemuno" ir „Mindaugo" organizacijų ir „Vytis" — Avellanedos ir kitų organizacijų bei gausus būrys pavienių asmenų.

Apsukriai ir su pasigėrėtinu atydumu aptarnavo svečius villaluganiečiai A. Smitas, P. Vaisieta, J. Bačkis, K. Dėdela ir kiti, o transporto darbą atliko K. Maslionis.

Šventės metu buvo atlikti įvairūs lietuviški žaidimai, kas pagerino šventišką nuotaką. Šią mūsų šventę pagerbė mūsų kolonijos pramoninkai ir prekybininkai, kurių nemaža matėsi suvažiavusių su nuosavai autais kaip p.p. J. Čikštas, L. Pilka, A. Simutis, A. Mušketas, J. Barzdžius, K. Kaminskas ir kt.

— — —

▪ Lietuvių Centro nariui p. Gasparui Maslioniui ir Poniai, už paaukojimą vienos vigesimos Kalėdų loterijos bilieto Nr. 02389 ser. F. Lietuvių Centro namų statybos naudai, reiškiama padėka.

▪ Pranešama visiems L. Centro nariams, kurie yra Kalėdų loterijos bilietų Nr. 24143, ser. E 15 vigesimų ir 05284 ser. E 2-jų vig. dalininkai, kad per asadą bus lentoje iškabintos visų dalyvių pavardės, kad kiekvienas galėtų pasitikrinti ir kas dar nėra už juos atsilyginęs prašoma pinigus apmokėti p. A. Rinkevičiui. Išlošimo atveju už 1 pezą bus išmokama po 1000 pezų.

PADĖKOS

Centro Valdyba dėkoja visiems savo nariams, kurie kokiu nors būdu prisideda ar apsiima atlikti tam tikras pareigas Liet. Centro labui: p. Vytautui Cibavičiui dėkoja už nuolatinį bendradarbiavimą ir akompanavimą tautinių šokių grupei.

Taip pat Centro Valdyba dėkoja p. H. Casas ir p. Matias už paaukotus rūbus Lietuvių Centro pravestai loterijai rūmų statybos naudai. p. St. Mikelioniui dėkoja už paaukotą kėdę taip pat Lietuvių Centro organizuotai loterijai rūmų statybos naudai.

Didelė padėka tenka išreikšti Savišalpinei Berisso organizacijai „Nemunas" už paaukojimą 3758,30 pezų, kurie buvo įteikti per asadą 10. 11. 57, Villa Lugano patalpose. „Nemuno" draugiją atstovavo vicepirm. p. V. Pavilionis, sekret. p. V. Čečys, pav. Jačus ir p. Leonas Ivaškevičius. Nemuniečiai buvo suruošę parengimą, kurio visą pelną paskyrė Lietuvių Centro namų statybai už šį nepaprastai gražų ir patriotinį gestą Lietuvių Centras nuoširdžiai dėkoja.

Be to, nuoširdus ačiū p. Stoian Jordanoff, kuris iš USA nepamiršta L. Centro ir prisiuntė namų statybos naudai 13 dolerių.

Per Kalėdų šventes, gruodžio mėn. 25 d. kaip ir visais praėjusiais metais Lietuvių Centre bus rengiama Eglutė ir Kaldų senelio atvykimas su dovanomis. Kviečiami visi vaikai ir jaunuoliai skaitlingai dalyvauti.

▪ Tradicinis Naujų Metų sutikimas ruošiamas taip pat ir šiemet Lietuvių Centre. Kad palengvinti šį darbą kviečiami jau iš anksto įsigyti bilietus šiam Naujų Metų sutikimui, kuris šiemet numatomas labai iškilmingas.

ROSARIO

MALONŪS SVEČIAI APLANKĖ ROSARIO LIETUVIŲ KOLONIJĄ

Šeštadienis

Rosario lietuvių kolonija girdėjo, kad lapkričio 23 d. ją aplankys svečiai iš Bs. Aires — Argentinos Lietuvių Vaidintojų Būrelis. Buvo pranešta, kad atvykstama šeštadienį, 12,30 val., todėl Rosario lietuvių delegacija nuvyko į stotį sutikti pakviesto meno vieneto malonių svečių. Sutiko lietuvių kapelionas kun. A. Kleiva, Rosario Lietuvių Bendruomenės vicepirmininkas A. Švarlys, sekretorius Z. Stasevičius ir jaunimo atstovas A. Liutkevičius. Atvyko būrelio vadovas Kvirinas Runimas su Ponia, sūnus Richardas, O. Savickaitė, A. Brazaitis, V. Simutis, S. Vanagaitė ir Brazaitis. Vakarą rengė Rosario Lietuvių Bendruomenė, kuriai pirmininkauja Antanas Latvėnas. Svečiai buvo apgyvendinti pas lietuvių šeimas ir laukė savo pirmojo pasirodymo Rosario lietuvių kolonijoje su komedija „Ar nenori atjaunėti?"

Vakare, prisimenant kad lietuvių kolonija Rosario mieste nėra labai skaitlinga, susirinko gan gausus skaičius lietuvių bei vietinės publikos. Visi laukė pasirodant artistų, kuriuos Rosario lietuvių kolonijai pristatė lietuvių kapelionas kun. A. Kleiva. Buvo pažymėta minėto meno vieneto 5 metų veikla Argentinos lietuvių kolonijose ir Urugvajuje, po 20 metų turinčio praktikos vaidybos srityje vadovo Kvirino Runimo, režisūra.

Atsidaro scena ir pasirodo Marė Žindulienė, kurios vaidmenį turėjo Onutė Savickaitė su savo vyru Simu Žinduliu. Žindulio rolę turėjo A. Brazaitis. Tuoj visi pamato, kad artistai publikos neapvilis. Nekurie lėtoki gestai, netikrumas vienoj kitoj situacijoj, kaip pastebėjo ankstesnės kritikos, kad ir buvo jaučiami Žindulio asmenyje, tačiau tas gal daugiau išplaukia iš paties artisto charakterio, o ne iš jo pasiruošimo šiai rolei. Labai vykusiai atliko savo rolę Būrelio vadovas K. Runimas. Jo naivūs moksliški išradimai ir vaistų pritaikymas privertė žiūrovą juoktis iš visų plaučių. V. Simutis buvo nepamainomas tarno Tado rolėje. Gal kiek per dirbtinas girto pavaizdavimas metė jam kokį šešėlį, nepagarba šeimininkams, kaip seniau išsireiškė kritikai, tačiau, galima sakyti, kad artistas su gražia ateitim. Suzanos Vanagaitės nors trumpas pasirodymas buvo scenoje, bet vykęs. Ji tarnaitės rolėje buvo paprasta, susirūpinusi savo dukrele, mergaitė. Kaip jauniausia artistė galbūt šiam būrely duoda gražių vilčių. Onutė Savickaitė — Žindulienė, vaidinusi inteligentės poniutės rolę, neapvylė žiūrovo. Daug simpatijų publika jai nejautė dėl jos nedėkingos rolės, bet tas vaidyboje visiškai nesvarbu.

Reikia apgailestauti, kad vaidintojai neturėjo tinkamų dekoracijų. Salė buvo nepritaikinta minėtam dalykui, todėl minėtoj situacijoj nekurių artistų, kaip tarno, nugrimavimas buvo perryškus. Bendrai kalbant Argentinos Lietuvių Vaidintojų Būrelis Rosario lietuvių neapvylė. Dar ir šiandien daug kas su malonumu prisimena nekurias scenas ir gėrisi dviejų paveikslų komedija „Ar nenori atjaunėti?". Po vaidinimo jaunimo pirm. N. Švarlytė įteikė Būrelio Vadovui Kvirinui Runimui gražią gėlių puokštę, rosariečiai artistus palydėjo gausiais plojimais.

Programa tęsėsi. Maloni ponia Elena Runimienė sutiko padainuoti tris St. Šimkaus daineles: Vai pūtė, Oi kas sodai ir Kur bakūžė. Švelnus sopranas kaikuriems išspaudė ašaras, primenant pavergtą tėvynę. Būrelio vadovo sūnus Richardas - akordeonistas palinksmino publiką keliais muzikos kūriniais, išpildomais jo paties akordeonu. Būrelio vadovui pasveikinus Rosario lietuvius — vakaras buvo baigtas šokiais, kuriems grojo „Larry y su ritmo" orkestras.

Sekmadienis

Atėjo sekmadienis. Oras tikrai palankus. Mūsų svečiai apsilankė lietuvių šventovėje ir dalyvavo 10-tos valandos lietuvių Mišiose. Po Mišių Rosario Lietuvių Bendruomenė rengė svečiams priimtuves. Buvo asado, kuriame dalyvavo apie 100 lietuvių. Asadą kepė Jurgis Vajaga ir A. Pundys. Šeimininkavo Bendruomenės pirm. žmona Julė Latvėnienė, A. Kalainienė ir J. Saračinskienė ir kt. Vaišių metu kalbėjo Rosario lietuvių kapelionas kun. A. Kleiva, Argentinos Lietuvių Vaidintojų Būrelio vadovas Kvirinas Runimas, A. Pundys. Visi jautė, kad tarp Bs. Aires ir Rosario lietuvių yra tikrai graži draugystė, kuri minėtoj šventėj išsiliejo dainomis, tautiniais šokiais, puikiu šeimyniškų pasilinksminimu. Prie svečių išleistuvių prisidėjo Jonas Papečkys su ponia, kurie pasižymi vašingumu. Ona Liutkevičienė, pasižymėjusi kolonijos šeimininkė ir kiti Lietuvių Bendruomenės nariai. Dalis svečių paliko. Rosario lietuvių kolonija tą pačią dieną, o kiti pasiliko ilgiau pabūvoti su mumis. Visi buvo dėkingi Rosario lietuvių šeimoms: Liutkevičiams, Guzams, Tychoniuk šeimai, Stasevičiams, Klimams ir Švarliams už parodytą vaišingumą ir nakvynes. Ši šventė kuri mažu būreliu sujungė dvi lietuvių kolonijas, ilgai paliks atmintyje ir Rosario lietuviai bus dėkingi Bs. Aires Lietuvių Vaidintojų Būreliui, vadovui K. Runimui už šios kolonijos pilko gyvenimo praskaidrinimą.

A. Klevelis

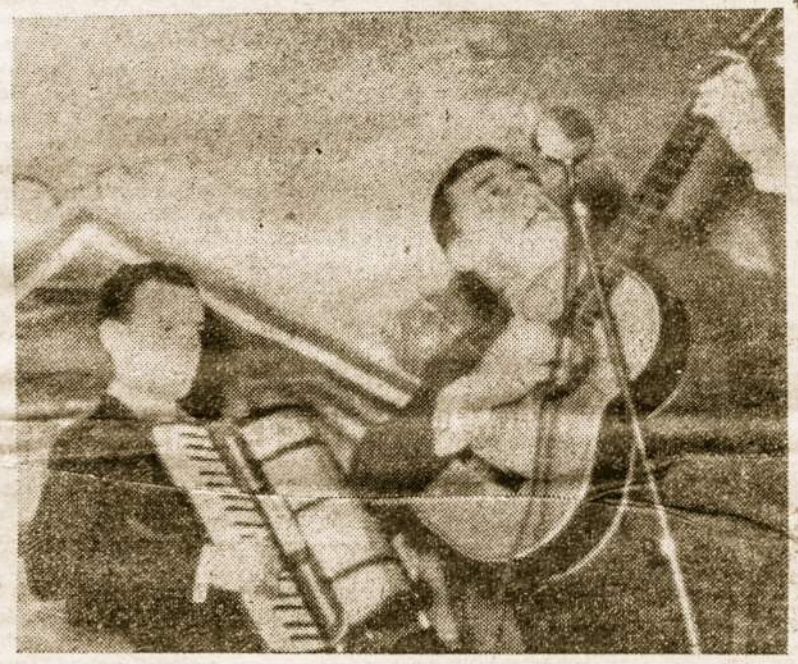

Mato Klimo sūnus Eduardas dainuoja Jugoslavų salėje per jaunimo šventę. Akordeonu pritaria orkestro vedėjas Larry Farre.

NEPAPRASTAI ĮDOMI EKSKURSIJA Į KORDOBOS KALNUS!

Rosario lietuvių parapija organizuoja ekskursiją į Kordobos kalnus. Išvažiuojame gruodžio 27 d. vakare. Gruodžio 28 ir 29 d. aplankysime Kordobos miestą, Tėvų Marijonų vasarvietę Villa del Diqueje ir kitas įdomesnes vietas. Grįsime į Rosario gruodžio mėn. 30 d. apie 2 val. ryto. Ekskursija bus privačiais autobusais labai prieinamomis kainomis. Tą nepaprastą išvyką tepasinaudoja visi lietuviai. Informacijos gaunamos pas kun. A. Kleivą lietuvių parapijoje.

▪ Gruodžio 1 d. Rosario Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Antanas Latvėnas ir Julė Jakniunaitė atšvente 35 m. moterystės sukaktį. Buvo surengtos gražios vaišės pirmininko namuose, kuriuose dalyvavo Rosario lietuvių klebonas kun. J. Margis, lietuvių kapelionas kun. A. Kleiva, Kazys ir Adelė Kalainiai, Teodora ir Stasys Užkuriai, Antano Latvėno krikšto duktė Mirta Užkurytė, Julė ir Tomas Plepiai, Konstancija ir Stepas Tychoniuk su dukrele Olgyte, Julė ir Stepas Saračinskai ir kt. Pasveikinus daug lietuvių kolonijai pasidarbavusius veikėjus Antaną ir Julę buvo jiems sugiedota „Ilgiausių Metų!"

▪ Richardas Hugo Palaikis pakrikštytas šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje gruodžio 1 d. Jo tėveliai — Adolfas ir Veronika Zagreckaitė. Palaikiai susipratę lietuviai, turi smulkių prekių parduotuvę, surengė gražiais vaišes, kuriose dalyvavo Richardo kūmai Juozas Zulpa ir Ona Zulpytė, klebonas kun. J. Margis, kun. A. Kleiva, Šimanauskai ir Palaikių artimieji.

▪ Adelei Butkevičiūtei Vajagienei padaryta antra akies operacija. Operacija pavyko gerai ir ligonė sveiksta Mutual sanatorijoje.

▪ Feliksas Vaičekauskas iš Barrio Alberdi sunkiai serga. Gydytojų priežiūroje gydosi savo namuose.

▪ Kazys Baniulis jau ilgas laikas guli Carasco ligoninėje. Serga džiova.

▪ Antanas Gaušpadas palaidotas La Piedad kapinėse lapkričio 22 d. Ligonis apie mėnesį laiko išgulėjo Sanz Pena ligoninėje.

▪ Gruodžio 1 d. šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje buvo suteiktas sutvirtinimo sakramentas. Sutvirtinimo sakramentą davė J. E. vysk. Venera. Ganytojas džiaugėsi gražia lietuvių bažnyčia, parapijos veikla, kuriai vadovauja kun. Juozas Margis, MIC. Iš lietuvių sutvirtinimo sakramentą gavo Robertas Karolis Matulis.

VYČIŲ DRAUGIJA

š. m. gruodžio 15 d., sekmadienį, rengia šio sezono trečiąją

IŠVYKĄ-PIKNIKĄ

Į PUNTA LARA.

Bilietai parduodami trečiadieniais ir penktadieniais 20 — 22 val. Klubo raštinėje, Brasil 835, Avellaneda. Išvykstama sunkvežimiais 6 val. ryto. (Išklausius šv. Mišių).

Dr. Basanavičiaus vardo Lietuvių Centras

1957 m. gruodžio mėn. 8 d., sekmadienį, 12 val.

rengia

ANTRĄJĮ SEZONO ASADĄ,

kuris įvyks

Lietuvių Centro patalpose, Tabare 6950, Villa Lugano

Kviečiama visus gausiai atsilankyti. — Bilietus prašome užsisakyti iš anksto.

L. C. Valdyba

P. S. *Asadas neatidedamas dėl blogo oro.*

A. ✝ A.

MŪSŲ MIRUSIEJI

■ A. A. Baltramiejaus Gudelevičiaus 30 metų mirties sukaktį minint, Aušros Vartų liet. parapijos bažnyčioje gruodžio 7 d. 9 val. bus laikomos iškilmingos šv. Mišios.

Gimines ir pažįstamus kviečia pamaldose dalyvauti

Pijus Gudelevičius

A. a. Simanas Markauskas

Šių metų lapkričio 15 d. aprūpintas šv. Sakramentais mirė Simanas Markauskas sulaukęs 56 m. amžiaus. Velionis 6 mėn. sirgo vėžio liga; palaidotas Sarandi kapuose. Paliko liūdinčią žmoną Jievą Steponavičiūtę, dukrelę Oną ir sūnų Juozą.

Velionies žmona, duktė ir sūnus nuoširdžiai dėkoja p. Malinauskams, Lekerauskams, Jz. Žilėnui, Karaniauskams ir visiems padėjusiems laidotuvėse, aukojusiems gėles bei palydėjusiems į amžino poilsio vietą.

■ Lapkričio 11 d. Lomas de Zamora kapinėse buvo palaidota a. a. Emilija Piščikaitė de Sangermann, gyvenusi Villa Sastre, Temperley. Velionė paliko liūdinčias seseris St. Morkūnienę ir Eleną Valkalienę.

A. a. Albinas Prasauskas

■ Lapkričio 9 d. sirgęs plaučių vėžiu ir sulaukęs 56 m. amžiaus, aprūpintas šv. Sakramentais, mirė Albinas Prasauskas. Palaidotas Olivos kapuose. Velionis kilęs iš Gražiškių km. Vilkaviškio apskr., į Argentiną atvykęs 1929 m. ilgus metus dirbo baldų dirbtuvėje ir Munro miestely įsigijo savo namą. Liūdinti žmona Natalija Šantaraitė, sūnūs Dijonizijus ir Algirdas, dukrelė Albina ir visi giminės bei pažįstami meldžia Aukščiausiąjį suteikti mirusiam amžiną atilsį.

■ Lapkričio 26 d. sulaukęs 59 m. amžiaus, aprūpintas šv. Sakramentais, mirė Alfonsas Žalnierius. Velionis kilęs nuo Utenos, atvyko į Argentiną prieš 30 m. gyveno Dock Sud. Paliko liūdinčią seserį Veroniką Padegienę, kuri rūpinosi laidotuvėmis. Palaidotas Sarandi kapuose. Tegul ilsisi ramybėje.

PRANEŠIMAS

Užsisakiusieji šv. Mišias už A. a. Kazimierą Širvydį vasario 16 dieną 10,30 val., prašomi atvykti į parapiją sutvarkyti reikiamus galutinus užsakymo formalumus.

MIELAS "LAIKO" SKAITYTOJAU, AR JAU UŽSIMOKĖJAI PRENUMERATĄ?

VOKIEČIŲ SOVIETŲ DERYBOSE LIEČIAMI IR LIETUVOS REIKALAI

(Elta) Lapkričio 14 d. Maskvoje atnaujintos Vokiečių Sovietų derybos repatriacijos, ūkinių ir konsularinių santykių reikalais. Vokiečių delegacijai pirmininkauja ambasadorius Lahr, Sovietų delegacijai užsienio reikalų ministerio pavaduotojas Semjonovas. Repatriacijos reikalais iš vokiečių pusės derasi Legationsrat Brueckner.

Derybos prieš keletą mėnesių buvo įstrigusios kaip tik repatriacijos klausimu. Vokiečiai siūlė tartis dėl repatrijuotinų ištisų grupių, Maskva su tuo nesutiko. Delegacijų pirmininkai neseniai susitarė, kad atnaujintose derybose būtų galima kalbėtis išeinant iš atskirų repatriantų padėties. Vokiečiai tikisi, kad tuo savaime susidarys svarstymai apie ištisas grupes, kurias vokiečiai siūlo repatrijuoti iš Sovietų Sąjungos į Vakarų Vokietiją.

Sovietų Vokiečių derybos repatriacijos klausimais keliais atvejais liečia ir Lietuvą. Pavyzdžiui, vokiečių delegacija siūlo repatrijuoti visus tuos asmenis, kurie, nors ir kilę iš Lietuvos, karo metu buvo perkelti į Vokietiją ir gavo vokiečių pilietybę (vadinamieji „repatrijantai", perkeldinti iš Lietuvos į Vokietiją 1941 metais). Kita grupė, kurią vokiečiai siūlo repatrijuoti, sudaro tie asmens, kurie anksčiau gyveno Klaipėdos krašte ir kurie pasidarė vokiečių piliečiais, kai tą kraštą 1939 metais sujungė su Vokietija.

Vokiečiai tikisi, kad Maskva, norėdama pasiekti gerų rezultatų ūkinių ir konsularinių santykių klausimais, repatriacijos reikalu bent kiek nusileis ir sutiks išleisti tam tikrą skaičių net tokių asmenų, kuriuos iki šiol skaitė sovietų piliečiais ir išleisti iš Sovietų Sąjungos nenorėjo.

Kiek kitokia yra padėtis tų asmenų, kuriuos ir sovietų įstaigos yra pripažinusios Vokietijos piliečiais. Tokių ir dabar dar yra Lietuvoje, ypač Klaipėdos krašte. Jie gauna išvykimo vizas, nors tik po ilgo laukimo ir ištyrimo. Jie persikelia savo lėšomis.

Artimesnieji parengimai Lietuvių Susivienijime

gruodžio 15 d. ASADAS.

Av. San Martin 3175, Lanus O.,

1958 m. sausio 5 d. PIKNIKAS

QUILMES, PARKE DE CERVECEROS.

Bilietus prašome įsigyti iš anksto pas A. L. Valdybos narius ir įgaliotus platintojus.

S. L. A. Valdyba

IVAIRUMAI

ISPANAS RUSIJOJE

Kartą ispanas keliavo per Rusiją. Buvo labai šalta žiema. Teko ispanui vykti per kaimą. Užpuolė jį palaidi kaimo šunys. Ispanas pasilenkė griebti akmenį, bet veltui stengėsi jį atplėšti, nes akmuo buvo stipriai prišalęs. Tada ispanas, kuris buvo kilęs iš šiltų kraštų, nustebęs tarė: „Keistas kraštas ta Rusija — šunys palaidi, o akmenys pririšti"!

BURMISTRAS IR DUONKEPIAI

Vieno Ispanijos miesto duonkepiai atvyko į Miesto Valdybą su prašymu pas burmistrą, kad leistų pakelti duonos kainą. Tačiau prie burmistro tą dieną negalėjo prieiti ir paliko savo prašymą su nemažu krepšiu auksinių, manydami, kad pinigai jų reikalą parems daug geriau, nei apsukriausias advokatas.

Po kurio laiko duonkepiai vėl atėjo į Miesto Valdybą sužinoti jų prašymo rezultato. Šį kartą juos priėmė pats burmistras ir pareiškė: „Jūsų prašymą svarčiau ir neradau galimybių patenkinti. Mat, skriausti viso miesto gyventojus, vien tik todėl, kad galėtų pasipelnyti keli žmonės, nėra teisinga, juo labiau, kad ir dabartinė duonos kaina nėša jums gerą pelną, ką įrodo jūsų gausi auka miesto ligoninei paremti. Nuoširdžiai dėkoju Jums už pinigus miesto vargšams sušelpti, kurių prašau nepamiršti ir ateityje."

— Fernando VII (Ispanijos karaliaus) laikais, karininkija gaudavo atlyginimą labai pavėluotai. Vieną šaltą žiemos dieną gen. Castanjos, Balleno mūšio laimėtojas, prisistatė karaliaus rūmuose apsiavęs su baltomis kelnėmis. Karalius jį pamatęs tarė: „Generole, ar iš proto išsikraustei, kad užmiršai jog dabar gili žiema!" „Jūsų Didenybe, atsakė generolas, gal kai kam ir žiema, man tai pats vidurvasaris, ir kaip tam įrodymas: vakar gavau algą už liepos mėnesį".

Viename laive labai nesutiko tarp savęs kapitonas su šturmanu. Jie susikivirčydavo kasdien. Kartą šturmanas rado laivo knygoje užrašyta: „Balandžio 19 dieną šturmanas girtas". Praėjo kelios dienos ir kapitonas pamatė laivo knygoje tokį užrašą: „Balandžio 22 dieną kapitonas blaivus". Tai buvo šturmano kerštas, nes į laivo knygą užrašomi tik retai atsitinką įvykiai.

PARDUODU NAMĄ!

Viena kvadra nuo lietuviškos kolonijos CORDOBOJ. Keturi kambariai, dvi vonios įrengtos su šiltu vandeniu ir visais patogumais.

Teirautis pas C. Dobkevičių,
Av. Gral. Mitre 1258,
Villa Parque Caseros

Skubiai parsiduoda
ŽEMĖS SKLYPAS
Mar del Platoj
labai gražioj vietoj, lengvomis sąlygomis.
Teirautis „Laiko" administracijoj pas P. Gudelevičių arba Adrogue, Quintana 738. FCNGR. (2)

PARDUODAMAS ŽEMĖS SKLYPAS
V. Alsina, Callao y B. Rivadavia
8,66x48,80 mts.
Kreiptis: Cuenca 5050, Cap. Fed.
T. E. 53 - 2752.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS
Tel. 415591
Adr.: Rambla, Rep. de Chile 1606, Montevideo.

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ
Parduodam: medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Įpėdin. Antano Šalčiūno
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

ELEKTRICISTAS
• PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA
REMONTUOJAMA:
• SALDYTUVAI - HELADEROS,
• RAŠOMOSIOS,
• SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir
• VENTILIATORIAI.
Mėnesinis mokestis
DARBAS GARANTUOJAMAS
B. ASAKA
Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 Butas: MEXICO 950
T. E. 38 - 2950

Casa MUSKETAS
Parduoda
PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS
IŠNUOMUOJAMA PIJANINUS
T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-92

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

* MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ
Sav. Mikelionis Cosquin 5565, Villa Lugano.

FARMACIA "NENISKIS"
ANTONIA NENISKIS de GUTIERREZ
FARMACEUTICA
AV. SAN MARTIN 740
BURZACO
(Pdo. Ate. Brown)
30 metrų nuo Av. Espora, priešais col. San Vicente stotį.
KALBA LIETUVIŠKAI.

FOTO "REPORTER" — JŪSŲ PATARNAVIMUI.
Jei norite turėti geriausias sužiedutuvių, vestuvių, gimtadienių ir kitų švenčių foto nuotraukas, kreipkitės į FOTO „REPORTER", kur fotografas -profesionalas yra pasiruošęs Jums greitai ir gerai patarnauti. Visi foto darbai atliekami savoje laboratorijoje.
L. KANČAUSKO,
FOTO „REPORTER",
c. Mendoza 2249, Avellaneda
(prieš liet. bažnyčią).

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS
GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7208

ALBERTO E. [illegible]
"COCHERIA"
AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.
AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS
JUANA DAILYDĖ, vedėja
SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

* MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY". Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

V. RAMANAUSKAS
RADIO TECHNIKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

TEXTIL BRAŽĖNAS
Lietuvių audimo fabrikas.
Tucuman 3718
Monte Chingolo 4 de Junio

Jaunosios ir kūmos pasisiūkit suknias (ajuar) pas Profesorę ONĄ BALNAITYTĘ,
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA

* „PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas.

* „LIETUVA" Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* KIRPYKLA "OLGA" — Ilgalaikis plankų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės —
Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

Buenos Aires Avellaneda

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ AVELLANEDOJE

Š. m. lapkričio mėn. 23 d. lietuvių parapijos sodelyje buvo paminėta Lietuvos Kariuomenės 39-toji sukaktis.

Lygiai 12 val. 30 min. buv. Lietuvos Karių ir Kovotojų S-gos Argentinoje pirmininkas kap. V. Diminskis trumpu žodžiu paminėjo pirmojo įsakymo Lietuvos Kariuomenei pasirodymą 1918 m. lapkričio mėn. 23 d. Kalbos metu susirinkusieji buvo pakviesti tylos minute pagerbti visus kritusius kovose dėl tautos laisvės ir nepriklausomybės. Susirinkusiems sugiedojus tautos himną, momentui pritaikytą kalbą pasakė ats. leit. J. Vedegys.

Po p. J. Vedegio kalbos, sekė asado pietūs, kurių metu kalbėjo ARL Bendruomenės pirm. p. Ig. Padvalskis, p. Pimpė ir agr. St. Mikelionis, papasakodamas prisiminimų iš Lietuvos nepriklausomybės kovų laikotarpio, mat, agr. St. Mikelioniui teko aktyviai dalyvauti šiose kovose Liškiavos apylinkėse, nors tuo metu jis ir buvęs pats jauniausias Liškiavos būrio šaulys, teturėjęs tik 13 metų.

Pietums įpusėjus, buvo sulaukta svečių — draugingų tautų atstovų kap. Gaišais nuo Latvijos, leit. Luik nuo Estijos ir pluk. Veli Bek Jedigar nuo Azerbeidžano. Svečiai sveikindami susirinkusius savo kalbose iškėlė visų tautų kovotojų vienybės reikalą ir išreiškė viltį, kad ir vėl būsime laisvi, gi Lietuvos kariai ir vėl garbingai stovės tautos laisvės sargyboje.

Vėliau kalbėjo gen. T. Daukantas, L. B. K ir K. S-gos Argentinoje garbės pirmininkas, kuris savo ugningu žodžiu entuziastingai nuteikė gausiai susirinkusius į paminėjimą.

Pietų metu susirinkusieji, vadovaujami buvusių karių, dainavo karines dainas, ne vienam išspaudusias ir graudžias ašaras.

Atskirai tenka paminėti gaminusius asado pietus p.p. J. Bendorinas, A. Paršelis ir J. Jankauskas bei aktyviai stalų paruošime bei kituose darbuose prisidėjusius p. p. Baliuką, M. Galecką, K. Černiauską, A. Šantarą, P. Šantarą ir Gvairius [illegible] darbus bei priesko nių sutaisymą nusipelno ponios M. Baliukienė, Galeckienė ir A. Černiauskienė.

Šventės pakvietimų platinime daug dirbo p. p. Dailydė ir J. Kanapinskas. Be abejonės visiems čia suminėtiems ir nesuminėtiems asmenims tėra tik vienas mūsų karių eilėse gerai žinomas posakis „Tėvynės labui".

Šventę pravedė ats. j. leit. A. Šantaras.

DAINOS IR MUZIKOS GLOBĖJOS ŠVENTĖ

A. L. „Šventos Cecilijos" choras, kaip ir kiekvienais metais ir šiemet minėjo savo Globėjos ir kartu Muzikos Globėjos — Šventos Cecilijos — šventę.

Šis minėjimas buvo kuklus, nors ir širdingas. Nebuvo tai atlikta jokioje uždaroje salėje, kur publikos skaičius yra ribotas, o įvyko plačioje „Lietuvos Aidų" Radio Valandėlės transliacijoje, visiems laisvai prieinamose radio bangų patalpose. Tik pasukai radio priimtuvą ir jau esi „L. A." auditorijoj ir klausais gražiausios lietuviškos muzikos bei širdį jaudinančių liaudies dainelių.

Taigi, minėdamas Šv. Cecilijos šventę, Argentinos lietuvių mišrus choras, kuris garbingai neša tos šventosios vardą, pasiuntė į radio savo moterų ir mergaičių sąstatą, kuris lapkričio 24 d. išpildė sielą gaivinančių lietuviškų dainelių koncertą. Joms vadovavo nuolatinis dirigentas, jau 27-rius metus vadovaująs chorui, muzikas p. Vaclovas Rymavičius, pianu palydimas, jo chorui daug nuspelniusios malonios, pianistės p. Eleonoros Martinėnaitės - Mikučionienės.

Netektų prisiminti, kad radio koncertas buvo išpildytas su jau įprastu choristams pasisekimu, nes visi esame „Lietuvos Aidų" Radio valandėlės nuolatiniai klausytojai ir patys minėtą sekmadienį gėrėjomės tomis dainomis, tačiau verta pabrėžti, kad girdėtosios dainos ir daugybė kitų, kurių dar neteko išgirsti, — yra kruopščiai ir su atsidėjimu ruošiamos, kad būtų galima įamžinti jas plokštelėse, kas bus ir atlikta, kaip teko patirti, dar prieš šių metų pabaigą. **Kor.**

SVARBUS PASITARIMAS

Š. m. gruodžio mėn. 7 d. 19 val. šaukiamas ALOST atstovų pasitarimas, Argentinos Lietuvių Balso patalpose, Boedo 737, Capital.

▪ Lapkričio 26 d. inž. St. Babronis, žinomas mūsų kolonijos darbuotojas, atšventė savo gimtadienį. Ta proga jį pasveikinti susirinko daug jo draugų ir pažįstamų. Sukaktuvininko žmona svečius vaišingai priėmė ir maloniai pavaišino. Vaišių metu sveikino Kun. Dr. K. Černiauskas, O. ir St. Deveikiai, muz. A. Stasiulis, Valentinai ir kt.

▪ Aušros Vartų parapijos mokyklą šiais metais baigė sekantys lietuviukai: Diana Veglytė Laimutė Gliosaitė, Angela Kisieliūtė, Mirta Korkuzaitė, Rapolas Paršelis, Tadas Jasinevičius, Albertas Laurutis ir Kazimieras Mačiulis.

Aukso medaliu, už visų šešių metų stropų lankymą ir uolumą, buvo apdovanotos Diana Vegiytė ir Daniel Gomez.

▪ Julė Skurauskaitė savo 70-to gimtadienio proga lapkričio 18 d. Aušros Vartų liet. par bažnyčioje buvo užsakiusi šv. Mišias. Gruodžio 1 d. Lietuvių Salės svetainėje savo artimiems pažįstamiems iškėlė iškilmingą subuvimą-pietus, kurių metu kalbėjo Aušros Vartų [illegible] Matulionis bonas kun. J. [illegible] ir G. Macaitienė. Sveikintojai iškėlė teigiamąsias ir visuomenines sukaktuvininkės puses ir linkėjo sėkmingai šioj srityj darbuotis ir ateityje. Gausus svečių būrys jubiliatei sugiedojo Ilgiausių Metų.

▪ Juozas Jankauskas su savo žmona Anastazija Matulaityte iš Sao Paulo lankėsi Rumipal pas savo svainį K. Matulaitį ir Klevinską, su kuriais paskutinį kartą matėsi prieš 30 metų. Juozo Jankausko sūnus Jonas, Kazio Matulaičio krikšto sūnus, turi didelį biznį Sao Paulo mieste. Paviešėję 70 dienų pas savo giminaičius svečiai lapkričio 21 d. laivu Conte Grande vėl išplaukė į savo antrąją tėvynę.

▪ Seminaristas Mikolaitis buvo sunkiai susirgęs plaučių uždegimu. Pavojus jau praėjo ir ligonis pamažu sveiksta.

▪ Kvirinas Runimas gruodžio 7 d. Rosario miesto, c. Cordoba 1868, turės savo išdirbinių-gitarų prezentaciją. K. Runimas gamina aukštos meninės vertės gitaras, kurios yra pripažintos ir už Argentinos ribų. Rosario, be parodos įvyks ir koncertas, kuriame dalyvaus du virtuozai ir žinomi koncertistai: Juan B. Fasolo ir Pablo Anapios. Minėtas koncertas yra renglamas Rosario Gitaristų Draugijos, šių metų muzikos sezono užbaigimo proga.

Tokie mūsų tautiečių įvertinimai ir pasirodymai yra sveikintini ir jų norėtume matyti kiek galint daugiau. **S. M.**

NAUJI LAIKO" RĖMĖJAI

(Neskaitant prenumeratų)

„ 50 — J. ir B. Pačesiūnai
„ 50 — J. Malinauskas
„ 50 — Vincas Grigaitis
$ 10 — B. Repečka

Visiems LAIKO Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

„LAIKO" Administracija

AUKOS L. K. T. MUZĖJUI AVELLANEDOJE

V. Palubinskas — Pamokslai ant didžiųjų metinių Viešpaties švenčių — 1879 m. ir 16 kariškų nuotraukų.

Už aukas maloniai dėkoja

Muzėjaus Vadovybė

DĖMESIO EKSKURSANTAMS!

Besidžiaugdami vasaros malonumais ir išvykomis į gamtą, nepamirškite, kad kiekvieno kataliko pareiga yra išklausyti sekmadieniais šv. Mišių, kurios yra nekruvina mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus atpirkimo ir meilės auka, aukota Dievui Tėvui, atlyginant už mūsų nuodėmes. Šioj giliausioj kančios ir meilės dramoj — šv. Mišiose — yra visų mūsų pareigą bent vieną kartą per savaitę dalyvauti.

Kas negali šv Mišių išklausyti iš ryto, tas tai gali padaryti vakare, nes dabar sekmadienių ir šventadienių vakarais šv. Mišios yra laikomos beveik kiekvienoje bažnyčioje.

Aušros Vartų par. bažnyčioje vakarinės sekmadienio šv. Mišios yra laikomos 18 val.

KŪČIOS BE PLOTKELIŲ — NE KŪČIOS!

Pagal lietuviškus papročius švęsdami Kūčias, nepalikime be plotkelių; jų galima gauti Aušros Vartų liet. parapijoje.

Jaunimas į tradicinę vasaros stovyklą Villa del Dique!

Berniukai išvažiuoja iš Bs. Aires sausio 2 d. ir atostogaus visą sausio mėnesį.

Mergaitės išvažiuoja sausio 31 d.

Pragyvenimas dienai kainuoja 25 pesai.

Kelionės išlaidos apsimokama atskirai.

Berniukai privalo užsirašyti iki gruodžio 15 dienos, mergaitės iki — sausio 12 dienos, kad būtų galima iš anksto rezervuoti autobusuose vietą.

▪ Pranciškus Rinkevičius turėjo komplikuotą operaciją, kuri gerai pavyko.

▪ Petras ir Veronika Griškevičiai persikels greitu laiku gyventi į Mar del Platą, kur jau nusipirko namą.

PAJIEŠKOJIMAI

▪ Pajieškomas Skribūnas, ilgesnį laiką dirbęs frigorifike Swift. Pajieško seserys gyvenančios Kanadoje.

Pats pajieškomasis arba apie jį žinantieji prašoma kreiptis pas V. Grigaitį, c. Santa Fe 2710, Cap. F. T. E. 78 - 9985.

▪ Pajieškomi —

Vladas Narbutas, gyvenęs c. Lavalle 502, Bs. As. ir

Jonas Makaveckas, sūnus Kosto.

Patys pajieškomieji arba apie juos žinantieji prašomi žinias suteikti K. Kunigoniui, Salcedo 29, Wilde. T. E. 207 - 9398.

Gerbiamą p. Juliją Skurauskaitę jos garbingo jubilėjaus proga nuoširdžiai sveikinam

Paliulionių šeima

VYČIŲ DRAUGIJOS VEIKLA

▪ Lapkrčio 23 d. Vyčių Draugija minėjo savo 11 metų veiklos sukaktį. Ta proga Lietuvių Salėje surengė šokių vakarą į kurį atsilankė gražus Vyčių narių, draugų ir prietelių skaičius. Šokiams grojo orkestras „America". Vakaras praėjo malonioj ir linksmoj nuotaikoj.

▪ Lapkričio 24 d., sekmadienį, Vyčių Draugija savo 11-kos metų sukakties proga buvo užsakę 10,30 val. Aušros Vartų par. bažnyčioje iškilmingas pamaldas, kuriose dalyvavo nemažas skaičius narių ir Klubo valdyba.

▪ Gruodžio 15 d. Vytis organizuoja trečiąjį sezono pikniką į Punta Lara. Bilietai parduodami trečiadieniais ir penkadieniais nuo 20 iki 22 val. Vytis Klubo raštinėje, c. Brasil 835, Avellaneda.

MŪSŲ ŠEIMOSE

PAKRIKŠTYTI LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

▪ Juana Malvina Rukšėnas, Malvinos Dičiūtės ir Jono Rukšėnų duktė, buvo pakrikštyta lapkričio 16 d. Krikšto tėvais buvo: Pranciškus Kislauskas ir Bronislava Baliukienė.

▪ Rikardo Alberto Bakaitis, Alicijos Stašaitytės ir Jono Bakaičių sūnus, buvo pakrikštytas Aušros Vartų par. bažnyčioje lapkričio 23 d. Krikšto tėvai: Roberto Moceikūnas ir Ona Daugirdaitė.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju lankiusiems mane ligoninėje, buvusiems ir esamiems mano šeimininkams p. p. Kanapinskams, Kaminskams, Kazlauskams ir mieliems prieteliams Paliulioniams, Misiūnams, Lesniauskui, Kuliešai, p. Kiesylienei, Pr. Tamoševičiui, ypatingą padėką reiškiu p. Nildai Varanauskaitei ir jos mamytei bei p. J. Valantinavičienei, kurios manę maitino, kalbėjosi mano sveikatos reikalais su gydytojais ir kt. P. Kazlauskui turiu skyrium padėkoti dar už 100 pesų auką vaistams. — Už visus man pagelbėjusius meldžiausi kiekvieną dieną, prašydamas visiems gausių Dievo malonių ir atlyginimo už jų gerą širdį.

Jonas Gasiūnas

TEMPERLEY

▪ Gruodžio 22 d., sekmadienį, 10 val. Seselių koplyčioj, 9 de Julio, Temperley, bus laikomos šv. Mišios už Zlotkų ir Makštelių šeimų mirusius. Kviečia atsilankyti visus artimuosius

Longinas ir Paulina Zlotkai

PADĖKA

Temperley Šeštadieninei mokyklai baigus 1957 m. mokslo metus, nuoširdžiai dėkojame Temperley apylinkės lietuviams už vaišingumą, parodytą mokslo metų laikotarpiu.

E. Paliulionienė, Vyt. Jusaitis
mokyklos mokytojai.

Aušros Vartų liet. par. metinės šventės procesijos vaizdai: viršuj — Gyvojo Rožančiaus Brolija su savo vėliava; šalimais tautinės vėliavas neša Villa Lugano jaun. lietuviai, toliau nešama Švč. Jėzaus Širdies vėliava. Apačioj, kairėj — procesijos vadovas parapijos klebonas ir nešamas Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas; dešinėj — Savivaldybės orkestras, grojęs visą procesijos kelią.

▪ Š. m. gruodžio 1 d. p.p. Valentinų namuose Ranelagh jų dukrelė Danguolė atšventė savo gimtadienį. Sukaktuvininkę sveikinti buvo suvažiavęs gausus draugių ir p.p. Valentinų bičiulių būrys. Visą pusdienį paviešėję ir p. Valentinienės lietuviškai paruoštais valgiais, — netrūko net silkučių, — pavaišinti ir prisidainavę skirstėsi patenkinti, gavę progos praleisti gražią sekmadienio popietę toli nuo miesto dulkių gamtos prieglobstyje.

▪ Lapkričio 22 d. „Laiko" Garbės Leidėja ir dainininkė Onutė Deveikienė šventė savo gimtadienį. Ta proga ją sveikino giminės ir draugai.

▪ Klemensas Skyrius lapkričio 29 d. per Čilę lėktuvu išvyko pastoviam apsigyvenimui į J A V. Likusi šeimos dalis vyks vėliau.

▪ Juozas Petraitis, Sporto Klubo „Kovas" pirm. ir varžtų fabriko savininkas nusipirko gražų, 200.000 pesų vertės, gyvenamą namą.

▪ Generolas T. Daukantas kuriam laikui išvyko pailsėti į Tigre salas.

▪ Lapkričio 24 d. nelaimingai pakliuvo St. Steponaitis tarp dviejų sunkvežimių ir buvo sunkiai sužeistas. Be sąmonės nuvežtas į San Martin ligoninę.

▪ Elena Lukoševičiūtė Burdienė š. m. 18 d. šventė savo gimtadienį. Jos pasveikinti ta proga susirinko daug draugų ir pažįstamų.

PADĖKA ARGENTINOS LIETUVIAMS

Visiems Argentinos lietuviams, aukojusiems bažnytinių rūbų pirkimui, pasiuntimui ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie gauto bažnytinių rūbų siuntinio, kuris mano parapiją pasiekė spalio 24 d., nuoširdžiai dėkoju. — Šiuos rūbus dėvint pirmos šv. Mišios buvo atlaikytos Argentinos lietuvių intencija.

Kun. Juozas Razminas,
Kulbos parapija, Lietuva

Šiais metais sukanka 50 metų nuo pirmojo lietuvių moterų suvažiavimo Kaune ir Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos įsteigimo.

Šiam istoriniam lietuvių moterų gyvenimo įvykiui paminėti šaukiamas Argentinoje lietuvių moterų katalikių KONGRESAS šių metų gruodžio 7 ir 8 d. Lietuvių Aušros Vartų parapijos salėje, Avellanedoje (Brasil 835 su šia programa:

gruodžio 7 d.: 1) Kongreso atidarymas, 2) Dvi aktualiais moteriai klausimais konferencijos, skaitomos kviestinių paskaitininkių.

gruodžio 8 d.: 1) Iškilmingos pamaldos Aušros Vartų bažnyčioje, 2) Bendri užkandžiai, 3) Paskaita, 4) Diskusijos iškeltais šių dienų klausimais, 5) Meninė dalis, 6) Kongreso uždarymas.

Lietuvė moterie! Ar yra mums klausimų, kuriuos turime išspręsti? Kokie lietuvės moters uždaviniai? Kaip turime sutikti šių dienų naujenybes? — Apie tai ir panašius klausimus pasikalbėkime kongrese.

RENGIMO KOMISIJA

AVELLANEDOS IR APYLINKIŲ LIETUVIŠKOJI ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

Š. M. GRUODŽIO MĖN. 15 D. MOKSLO METŲ BAIGIMO PROGA RUOŠIA

IŠVYKĄ Į PARKĄ PEREYRA.

Programoje: Šeštadieninės Mokyklos mokslo baigimo aktas; Diplomų įteikimas; Laužinė programa ir kt.

Kviečiame tėvus ir visus tautiečius gausiai išvykoje dalyvauti.

Vykstama specialiais pulmanais, todėl prašoma iš anksto užsirašyti pas Seseles Kazimierietes.